

မာတိကာ

အပိုင်း (၁) ကိုလိုနီခေတ် မတိုင်မီ မြန်မာနိုင်ငံ

အခန်း (၁)	မြန်မာ့ပထဝီနှင့် သမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု	
	(၁) မြန်မာ့အထွေထွေ ပထဝီနှင့် ၎င်း၏ သမိုင်း	၁၄
	(၂) မြန်မာ့သဘာဝ ပထဝီ	၁၅
	(၃) မြန်မာ့စီးပွားရေး ပထဝီ	၁၈
	(၄) မြန်မာလူမျိုးရေးရာ ပထဝီ	၂၀
	(၅) မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ပထဝီ	၂၃

အခန်း (၂)	ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ - ၁	
	(၁) မရှိသေးသော ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း	၂၆
	(၂) မြန်မာ့ရာဇဝင်ဟောင်းများ၏ အဆို	၂၇
	(၃) ကိုလိုနီ သမိုင်းဆရာကြီးများ၏ အဆို	၂၉
	(၄) ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သမိုင်းဝင် ပစ္စည်းများ	၃၀
	(၅) တိုင်းတစ်ပါးမှ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ	၃၂

အခန်း (၃)	ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ - ၂	
	(၁) မွန်လူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ	၃၆
	(၂) ပျူလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ	၃၈
	(၃) ရခိုင်ပြည်နယ်များ	၄၀
	(၄) ရှမ်းလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ	၄၁
	(၅) ကရင်နှင့် ပအိုဝ်းတောင်သူ လူမျိုးများ	၄၂
	(၆) မြန်မာလူမျိုးများနှင့် ပုဂံပြည်နယ်	၄၃

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

အခန်း (၄)	မဇ္ဈိမခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ - ၁	
	(၁) မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏ ကာလအပိုင်းအခြား	၄၅
	(၂) ပုဂံခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ	၄၇
	(၃) အင်းဝနှင့် ဟံသာဝတီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ	၅၃
	(၄) တောင်ငူ-ညောင်ရမ်းခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ	၅၇
	(၅) ကိုလိုနီခေတ် သန်လျင်နယ်	၅၈
	(၆) ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ	၆၅
	(၇) မွန်-မြန်မာ ပဋိပက္ခနှင့် ဗြိတိန်-ပြင်သစ် ကိုလိုနီဝါဒသမားများ	၆၉
	(၈) ဟိုင်းကြီးကျွန်း သတ်ဖြတ်မှုကြီး	၇၄
	(၉) ကပ္ပတိန်မိုက်ကယ်ဆိုင်းစ် သံအဖွဲ့	၇၇

အခန်း (၅)	မဇ္ဈိမခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ - ၂	
	(၁) မဇ္ဈိမခေတ် မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘဝ	၈၂
	(၂) မဇ္ဈိမခေတ် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဘဝ	၈၅
	(၃) မဇ္ဈိမခေတ် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဘဝ	၈၉

အပိုင်း (၂) အရင်းရှင်စနစ်၊ နယ်ချဲ့စနစ်နှင့် ကိုလိုနီဝါဒ

အခန်း (၆)	ဥရောပအရင်းရှင်စနစ်	
	(၁) အရင်းရှင်စနစ်၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခြေခံများ	၉၄
	(၂) ကုန်သွယ်ရေး အရင်းရှင်စနစ်	၉၈
	(၃) စပိန်နှင့် ပေါ်တူဂီ	၁၀၀
	(၄) ဗြိတိန်၊ ဒင်္ဂါနှင့် ပြင်သစ်	၁၀၂
	(၅) ဗြိတိန်-ပြင်သစ် ပဋိပက္ခ	၁၀၉
	(၆) အမေရိကန်နှင့် ရုရှား	၁၁၂
	(၇) ဂျာမနီ၊ အီတလီနှင့် ဘယ်လ်ဂျီယံ	၁၁၄
	(၈) ဂျပန် ကိုလိုနီဝါဒသမားများ	၁၁၅

အခန်း (၇)	ကိုလိုနီဝါဒနှင့် ၎င်း၏ စနစ်	
	(၁) ဥရောပ ကိုလိုနီစနစ်	၁၁၆
	(၂) အမေရိကန် မြေရိုင်းများနှင့် အာဖရိက ကျေးကျွန်များ	၁၁၇

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

(၃) အာရှ စားကျက်ကြီး	၁၂၁
(၄) အာဖရိက အမဲလိုက်ကွင်းကြီး	၁၂၄
အခန်း (၈) ကိုလိုနီဝါဒနှင့် အရင်းရှင်နယ်ချဲ့စနစ်	
(၁) အရင်းအနှီး စုဆောင်းခြင်း နည်းနှစ်နည်း	၁၂၆
(၂) ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီစနစ်၏ သမိုင်း (အကြမ်းဖျင်း)	၁၂၈
(၃) ဗြိတိသျှ အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီ	၁၃၀
(၄) စက်မှုတော်လှန်ရေးနှင့် အရင်းရှင်စနစ်	၁၃၃
(၅) ဘဏ္ဍာအရင်းနှင့် လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်စနစ်	၁၃၅
(၆) ကမ္ဘာ့အရင်းရှင် နယ်ချဲ့စနစ်	၁၃၇

အပိုင်း (၃) ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ

အခန်း (၉) ဗြိတိသျှအရှေ့ အိန္ဒိယကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ - ၁	
(၁) ဗြိတိန်နှင့် သံတမန်ရေးရာ အကျပ်ကိုင်မှုများ	၁၄၂
(၂) ရခိုင်-ဘင်္ဂလားနယ်စပ် အရေးအခင်းများ	၁၅၀
(၃) အာသံ၊ မဏိပူရနှင့် ကာချာနယ် အရေးအခင်းများ	၁၅၂

အခန်း (၁၀) ဗြိတိန်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲ	
(၁) ကာချာနယ်နှင့် ရှင်မဖြူကျွန်း အရေးများ	၁၅၄
(၂) အာသံ-မဏိပူရ စစ်ကြောင်း	၁၅၈
(၃) ရခိုင်စစ်ကြောင်း	၁၅၉
(၄) မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက်စစ်ကြောင်း	၁၆၀
(၅) ရန္တပိုစာချုပ်	၁၆၅
(၆) ဗြိတိန်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲအပြီး မြန်မာနိုင်ငံ	၁၆၇

အခန်း (၁၁) ဗြိတိသျှ အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ - ၂	
(၁) ဗြိတိန်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးနှင့် အထွေထွေ အပြောင်းအလဲများ	၁၇၁
(၂) ဗြိတိသျှ တနင်္သာရီတိုင်း	၁၇၃
(၃) ဗြိတိသျှ ရခိုင်တိုင်း	၁၇၅

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

(၄) ဘုရင့်အစိုးရ၏ မြန်မာနိုင်ငံ	၁၇၇
(၅) ဗြိတိန်-မြန်မာ သံတမန် ဆက်ဆံရေးများ	၁၇၉
အခန်း (၁၂) ဗြိတိန်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲ	
(၁) ဗြိတိသျှ သံအဖွဲ့အား ရုပ်သိမ်းခြင်း	၁၈၂
(၂) အမြောက်တင် သင်္ဘောဝါဒ	၁၈၄
(၃) ဗြိတိသျှ ပဲခူးတိုင်း	၁၈၈
(၄) ပဲခူးတိုင်း ကိုလိုနီ ဆန့်ကျင်ရေး စစ်ပွဲများ	၁၉၀
အခန်း (၁၃) မန္တလေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဗြိတိသျှ-မြန်မာပြည်နယ်	
(၁) နှစ်ခြမ်းကွဲခဲ့ရသော မြန်မာနိုင်ငံ	၁၉၅
(၂) ဗြိတိသျှ-မြန်မာပြည်နယ်	၁၉၆
(၃) မန္တလေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ	၂၀၂
(၄) ဗြိတိန်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး	၂၀၅
အခန်း (၁၄) ဗြိတိသျှ-မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲ	
(၁) ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်နှင့် မန္တလေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ	၂၁၀
(၂) ပြင်သစ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး	၂၁၂
(၃) ဆယ့်လေးရက်ကြာ စစ်ပွဲ	၂၁၅
အခန်း (၁၅) မြန်မာနိုင်ငံ ဗြိတိသျှ ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ	
(၁) မန္တလေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံအား သိမ်းပိုက်ရေး	၂၂၀
(၂) ဗြိတိသျှ စစ်အုပ်ချုပ်ရေး	၂၂၂
(၃) ဗြိတိသျှ မြန်မာပြည်နယ်အတွင်း လှုပ်ရှားမှုများ	၂၂၅
(၄) မြန်မာနိုင်ငံ လှုပ်ရှားထကြွမှုများ	၂၂၈
(၅) ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ‘ဝ’နယ်များ	၂၃၀
(၆) ကချင်နှင့် ချင်းအမျိုးသားများ၏ ခုခံမှု	၂၃၄
အခန်း (၁၆) ဗြိတိသျှ အရှေ့အိန္ဒိယအင်ပါယာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ	
(၁) အိန္ဒိယ-မြန်မာ တွဲရေးနှင့် ခွဲရေး	၂၃၈
(၂) အိန္ဒိယ-မြန်မာ ဆက်ဆံမှု၏ ရလဒ်များ	၂၄၄

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

အခန်း (၁၇)	ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့စနစ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ	
	(၁) ဗြိတိသျှ အင်ပါယာနှင့် ၎င်း၏ ဘဏ္ဍာအရင်း	၂၄၈
	(၂) ဗြိတိသျှ အရင်းရှင်စနစ်၏ နောက်ဆက်တွဲ မြန်မာနိုင်ငံ	၂၅၂
	(၃) ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ အုပ်ချုပ်ရေး	၂၅၅
အခန်း (၁၈)	ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဝ	
	(၁) ဆန်စပါးနှင့် အခြားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ	၂၆၁
	(၂) ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း	၂၆၅
	(၃) ရေနံထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	၂၆၆
	(၄) ဓာတ်သတ္တု တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	၂၆၆
	(၅) ပြည်တွင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းများ	၂၆၇
	(၆) စက်မှုလုပ်ငန်းများ	၂၆၈
	(၇) ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး	၂၇၀
	(၈) တောင်တန်းဒေသများ၏ စီးပွားရေးဘဝ	၂၇၂
အခန်း (၁၉)	ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရေး	
	အထွေထွေ လှုပ်ရှားမှုများ	
	(၁) လှုပ်ရှားမှု၏ အခြေခံများ	၂၇၃
	(၂) ကမ္ဘာ့အရင်းရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး အထွေထွေလှုပ်ရှားမှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ	၂၇၄
	(၃) ပထမနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပွဲကြီးများ၏ ကြားကာလ	၂၇၉
	(၄) ဝံသာနုအရေးတော်ပုံနှင့် တောင်သူလယ်သမား သူပုန်ကြီး	၂၈၀
	(၅) ဒို့ဗမာ သခင်လှုပ်ရှားမှုနှင့် ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံ	၂၈၇
	(၆) ဂျပန်ခေတ်နှင့် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှု	၂၉၁
အခန်း (၂၀)	ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး မြန်မာနိုင်ငံ	
	(၁) စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ စီမံကိန်းများ	၂၉၅
	(၂) စစ်ပြီးခေတ် ကမ္ဘာ့အခြေအနေ	၂၉၇
	(၃) နေသူရိန် ညီလာခံနှင့် ကန့်စာချုပ်	၂၉၉
	(၄) စက္ကူဖြူ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ	၃၀၃

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

(၅) စက္ကူဖြူအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အောင်ဆန်း-အက်တလီ သဘောတူညီချက်	၃၀၉
(၆) အောင်ဆန်း-အက်တလီနှင့် နု-အက်တလီ စာချုပ်များ၏ ကြားကာလ	၃၁၂
အပိုင်း (၄) ခေတ်သစ် ကိုလိုနီဝါဒနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ	
အခန်း (၂၁) ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံ	
(၁) ခေတ်သစ် ကိုလိုနီစနစ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ	၃၂၄
(၂) မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး၏ နှောင်ကြိုးများ	၃၂၇
အခန်း (၂၂) ပြည်ထောင်စုခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတော်သမိုင်း - ၁	
(၁) လွတ်လပ်ရေးနှင့် ပြည်တွင်းစစ်	၃၃၂
(၂) ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ ဝါဒများ (၁၉၄၈-၅၀)	၃၃၅
(၃) ၁၉၅၁ ခုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ	၃၃၈
အခန်း (၂၃) ပြည်ထောင်စုခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတော်သမိုင်း - ၂	
(၁) ပြည်တော်သာ စီမံကိန်း (၁၉၅၂-၅၅)	၃၄၁
(၂) ကေ၊ အမ်၊ တီ ကျူးကျော်မှုနှင့် စသုံးလုံးအဖွဲ့	၃၄၄
(၃) ဆိုရှယ်လစ်ဈေးကွက်၊ ဘန်ဒေါင်းညီလာခံ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဂျပန် စစ်လျော်ကြေး	၃၄၇
(၄) ၁၉၅၆ ခုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ	၃၄၈
(၅) ယိမ်းယိုင်လာသော နေရှင် လူတန်းစား အုပ်စိုးမှု (၁၉၅၆-၅၈)	၃၅၁

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

ပူပြင်းသော နွေရာသီ ညဉ့်ဦးယံများတွင် အိပ်စက်ခြင်း မပြုနိုင်ကြတိုင်း
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဗန္ဓုလာ၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဗိုလ်မှူးချုပ် ကျော်ဇောတို့
ဦးဆောင်တိုက်ခိုက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော
ဗြိတိန်-မြန်မာ၊ ဂျပန်-မြန်မာ နှင့် မြန်မာ-တရုတ်ဖြူ
စစ်ပွဲများအကြောင်းကို ပုံပြင်များသဖွယ် အပြောခိုင်းလေ့ ရှိတတ်ကြသော
ဗဟိုန်းအောင်နှင့် ကျော်ဇောအောင်တို့
ညီအစ်ကို နှစ်ယောက်အတွက် ဤစာအုပ်ကို ရည်ညွှန်းလို၏။

ဝန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

အပိုင်း (၁)

ကိုလိုနီခေတ် မတိုင်မီ

မြန်မာနိုင်ငံ

အခန်း (၁)

မြန်မာ့ပထဝီနှင့် သမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု

(၁) မြန်မာ့တွေထွေပထဝီနှင့် ၎င်း၏ သမိုင်း

တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်းအလဲများသည် ယင်းတိုင်းပြည်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံ၏ အတွေ့ထွေ ပထဝီအခြေအနေများနှင့် မည်ကဲ့သို့မျှ ခွဲခွာခြင်းပြု၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဖယ်ရှား၍ သော်လည်းကောင်း မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ငြိတွယ် ဆက်စပ်နေလေ့ရှိသည်ကိုသာ တွေ့ရတတ်လေသည်။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ အတွေ့ထွေပထဝီ အခြေအနေများဟု ဆိုရာ၌ လူတို့၏ ဆန္ဒနှင့် ကင်း၍ ပကတိအတိုင်းတည်ရှိနေပေသော ယင်းတိုင်းပြည်၏ သဘာဝပထဝီ၊ စီးပွားရေးပထဝီ၊ လူမျိုးရေးရာ ပထဝီနှင့် နိုင်ငံရေးပထဝီ စသည်တို့ကို ရည်ညွှန်းဆိုလိုရင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ ရာသီဥတု၊ သဘာဝဖွဲ့စည်းပုံနှင့် မြေမျက်နှာ အသွင်အပြင် အနေအထားများကို အကြောင်းခံ၍ ယင်းတိုင်းပြည်၌ လူတို့၏ စားဝတ်နေရေးဆိုင်ရာ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအတွက် သဘာဝလုပ်ခွင်နှင့် ထွက်ကုန်များသည် ထွက်ပေါ်လာရပေသည်။ ယင်းသို့ သဘာဝအလျောက် ထွက်ပေါ်လျက် ရှိပေသော လုပ်ခွင်နှင့် ထွက်ကုန်များကို အကြောင်းပြု၍ မိမိတို့၏ အသက်ရှင် တည်တံ့နိုင်ရေးအတွက် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို ထူထောင်ကြရန် တိုင်းပြည်တစ်ပြည် အတွင်းသို့ လူမျိုးများသည် မိမိတို့ အသင်းအပင်းနှင့် အစည်းအရုံးများအလိုက် တိုးဝှေ့ဝင်ရောက်ကာ နေထိုင်လေ့ရှိကြပေသည်။ ယင်းလူမျိုးများသည် ၎င်းတို့ အစည်းအရုံးဝင်ချင်း သမဝါယမပြုကာ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်၏ သဘာဝ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

လုပ်ခွင့်၌ ၎င်းတို့၏ စားဝတ်နေရေးဆိုင်ရာ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို ထူထောင်ခြင်းအမှု ပြုရပေသည်။ ယင်းသို့ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်အတွင်း၌ လူမျိုးများသည် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို ထူထောင်၍ အသက်ရှင် နေထိုင်ခြင်းပြုကြရာ၌ ၎င်းတို့ချည်း အထီးတည်း နေထိုင်၍ မရချေ။ ၎င်းတို့ တိုင်းပြည်နှင့် ဆက်စပ်နေသော အိမ်နီးချင်းဒေသများနှင့် တိုင်းပြည်များရှိ အခြားအခြားသော လူမျိုးများနှင့်လည်း တစ်နည်းမဟုတ်လျှင် တစ်နည်းနည်းအားဖြင့် အဆက်အသွယ်များ ပြုကြရပေသည်။ ထိုသို့ အဆက်အသွယ် ပြုကြရာ၌ လူတို့၏ ဆန္ဒပါရှိသော အဆက်အသွယ်ပြုခြင်းများ ပါရှိသကဲ့သို့ လူတို့၏ ဆန္ဒနှင့် ကင်း၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဆန့်ကျင်၍ သော်လည်းကောင်း ပြုကြရသော အဆက်အသွယ်များလည်း ရှိကြပေသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ တည်ရှိနေရသော နိုင်ငံရေးပထဝီ အနေအထားများကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်းအလဲများကို ယထာဘူတကျကျ ချဉ်းကပ်လေ့လာခြင်း အမှုကို ပြုနိုင်ရန်အတွက် ယင်းတိုင်းပြည်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံ၏ အထွေထွေ ပထဝီအခြေအနေများကို ရှေးဦးစွာအားဖြင့် အကြမ်းဖျင်းလောက်တော့ သဘောပိုက်ထားဖို့ လိုအပ်လိမ့်မည် ထင်ပေသည်။

(၂) မြန်မာ့သဘာဝ ပထဝီ

မြန်မာနိုင်ငံသည် အီကွေတာမျဉ်း မြောက်ဘက် မုတ်သုံလေကြောင်းကျရာ ကမ္ဘာ့အပူပိုင်းဒေသရှိ သဘာဝပထဝီဒေသတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ယင်း သဘာဝပထဝီ ဒေသ၏ ဧရိယာ အကျယ်အဝန်းသည် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၆၁,၆၁၀ မျှလည်း ရှိလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် မြောက်စွန်းမှ တောင်စွန်းအထိ မိုင်ပေါင်း ၁၃၀၀ ခန့်မျှ ရှည်လျားလျက် အရှေ့စွန်းမှ အနောက်စွန်းအထိ မိုင်ပေါင်း ၇၀၀ ခန့်မျှ ကျယ်ဝန်းလေသည်။

အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ကုန်းမြေစိုင်ကြီး နှစ်ခုတို့၏ သဘာဝ အပိုင်းအခြားကြီးများကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေသော ဟိမဝန္တာနှင့် တိဘက်ကုန်းမြင့်ကြီးများမှ တောင်တန်း၊ တောင်စွယ်နှင့် တောင်ပွားများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ လက်ချောင်းများသဖွယ် မြောက်မှ တောင်သို့ သွယ်တန်းစီးဝင်လျက် ရှိကြလေသည်။ ယင်းတောင်တန်းကြီးများ အကြား၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြစ်မကြီးများ ဖြစ်ကြကုန်သော ချင်းတွင်း၊ ဧရာဝတီ၊ စစ်တောင်းနှင့် သံလွင်တို့သည် မြောက်မှ တောင်အတိုင်း အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကြီးအတွင်းသို့ စီးဆင်းလျက် ရှိကြလေသည်။

ယင်းသို့ ပကတိအတိုင်း တည်ရှိနေသော မြစ်ကြောနှင့် ရေကြောများအရ မြန်မာနိုင်ငံအား ဘူမိဗေဒ ပညာရှင်များက မြောက်မှ တောင်သို့ သွယ်တန်းနေသော သဘာဝပထဝီဒေသတစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းပြုလေ့ ရှိကြလေသည်။ ထိုသို့ တည်ရှိသော

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

သဘာဝအနေအထားနှင့် ပထဝီအသွင်အပြင်များကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာလျက် မြန်မာနိုင်ငံအား (က) အနောက်ဘက် တောင်တန်းကြီးများနှင့် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဒေသ၊ (ခ) ဧရာဝတီနှင့် စစ်တောင်း မြေညီမြစ်ဝှမ်းဒေသနှင့် (ဂ) အရှေ့ဘက် တောင်တန်းကြီးများနှင့် တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများ ဟူ၍ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပထဝီပညာရှင်များက အကြမ်းဖျင်း သတ်မှတ်ပိုင်းခြားခြင်း ပြုလေ့လည်း ရှိကြလေသည်။ ချင်းတွင်းနှင့် ဧရာဝတီ မြစ်ညာများ အကြား၌ရှိသော အလယ်ရိုးမတောင်တန်းနှင့် ဧရာဝတီအောက်ပိုင်းနှင့် စစ်တောင်းမြစ်များ အကြား၌ ရှိသော ပဲခူးရိုးမတောင်တန်းတို့ကို သီးခြားပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်း မပြုကြဘဲ ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံ မြေသက်လိုက်၍ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း မြေညီမြစ်ဝှမ်းဒေသများ အတွင်း၌သာ ထည့်သွင်းထားရှိကြလေသည်။

(က) အနောက်ဘက် တောင်တန်းကြီးများနှင့် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း ဒေသတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ ဘူမိဗေဒ ပညာရှင်များသည် စနစ်တကျနှင့် အပြီးအပိုင် လေ့လာခွဲခြားခြင်း မပြုကြရသေးစေကာမူ ယင်းဒေသ၏ယေဘုယျမြေသက်ကို လိုက်၍ သက်ရင့်ကျောက်မြေ အတန်းအစားထဲ၌ ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ထားကြလေသည်။

အနောက်ရိုးမတောင်တန်းကြီးများတစ်လျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်စွန်းမှ စတင်လျက် ပတ်ကျိုင်တောင်၊ နာဂတောင်၊ ချင်းတောင်နှင့် ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းများ ပါဝင် ကြလေသည်။ ထိုရိုးမတောင်တန်းသည် တောင်ဘက်သို့ တဖြည်းဖြည်းနှင့် နိမ့်ဆင်းလာ ရာမှ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက်စွန်းဖြစ်သော နေဂရေအူသို့ ရောက်သောအခါ ပင်လယ် ထဲသို့ ငုပ်ဆင်းသွားပြီးနောက် တောင်ဘက် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာပြင်တွင် ကပ္ပလီ၊ သို့မဟုတ် အင်ဒမင်ကျွန်းစုများ အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဖန်ပြန်၍ ပေါ်လေသည်။ ၎င်းအပြင် ယင်းအနောက် ဘက် တောင်တန်းကြီးများ တစ်လျှောက်လုံး ထူထပ် နက်ရှိုင်းသော မုတ်သုံတောကြီးများ ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက် ရှိလေသည်။

ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းနှင့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တို့၏ အကြား၌ ကျဉ်းမြောင်း လှသော ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသ တည်ရှိလေသည်။ ရိုးမ၏အချို့သော တောင်စွယ်၊ တောင်ပွား များသည် ပင်လယ်အောက်သို့ ငုပ်ဆင်းသွားကြသည်ဖြစ်ရာ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက် ၌ ကျွန်းကြီး ကျွန်းငယ်များ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကျောက်ဆောင် ကျောက်တန်းများ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း ပြန်၍ ပေါ်လေသည်။

ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသသည် ကျဉ်းမြောင်းလှသည်ဟု ဆိုစေကာမူ မြောက်ဘက် ပိုင်းတွင် သဘာဝပထဝီ အနေအထားသည် ညီညာကျယ်ပြန့်လျက် ကုလားတန်၊ မေယု၊ လယ်မျိုနှင့် နတ်မြစ်များသည် ရိုးမတွင် မြစ်ဖျားခံကာ အရှေ့မှ အနောက်သို့စီးဆင်းကြလေ သည်။ ယင်းမြစ်ဝှမ်းများ တစ်လျှောက်တွင် အတော်အတန် ပြန့်ပြူးခြင်းရှိသော မြေပြန့် ဒေသများ ရှိကြလေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

(ခ) ဧရာဝတီနှင့် စစ်တောင်းမြေညီ မြစ်ဝှမ်းဒေသများကို သက်ဆိုင်ရာ ဘူမိဗေဒ ပညာရှင်များက သက်နုကျောက်မြေ အတန်းအစားထဲ၌ ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ထားကြ လေသည်။ သဘာဝနှင့် စီးပွားရေး ပထဝီများ၏ အဆိုအရ ဤဒေသပိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ၏အတိုးတက် အပြန့်ပြူးဆုံးနှင့် အညီညာ အကျယ်ပြန့်ဆုံးသော ပထဝီဒေသပင် ဖြစ်လေ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ သုံးပုံ နှစ်ပုံကျော်ကျော်ခန့်မျှ ရှိသည့် မြေပြင်ပေါ်သို့ ကျရောက် သော မိုးရေတို့သည် ဤမြစ်ဝှမ်းဒေသများအတွင်းသို့ စီးဝင်လျက် ရှိကြလေသည်။ ဥတု ရာသီ၊ မိုးရေခံယူရရှိခြင်း၊ မြေဩဇာနှင့် မြေမျက်နှာပြင် အနေအထားများအရ ယင်းဒေသ အတွင်း အနည်းနှင့်အများ မတူကွဲပြားသော၊ သို့မဟုတ် ခြားနားသော ဒေသစိတ်များ ရှိသော်ငြားလည်း သဘာဝဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံအားဖြင့် ဤမြေညီမြစ်ဝှမ်းဒေသကြီး တစ်ခု လုံးသည် တူညီသက်ဝင်သော အခြေအနေများ ရှိကြလေသည်။ မိုးရေခံယူရခြင်း များစွာ ခြားနား ကွဲပြားသည့်အလျောက် စစ်တောင်းနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်း ဒေသများအနက် အထက် ပိုင်းထက် အောက်ပိုင်းဒေသများက ပိုမိုပြန့်ပြူး တိုးတက်ခြင်း ရှိလေသည်။ ယင်းမြစ်ဝှမ်း များအကြား၌ရှိကြသော အလယ်ရိုးမနှင့် ပဲခူးရိုးမတောင်တန်းများတစ်လျှောက်တွင်လည်း မုတ်သုံတောကြီးများသည် ဖုံးလွှမ်းလျက် ရှိကြပေသည်။

(ဂ) အရှေ့ဘက် တောင်တန်းကြီးများနှင့် တနင်္သာရီကမ်းရိုးတန်း ဒေသတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ ဘူမိဗေဒပညာရှင်များက သက်ရင့်ကျောက်မြေ အတန်းအစားထဲ၌ ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ထားကြလေသည်။

အရှေ့ဘက်တောင်တန်းကြီးများ တစ်လျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်စွန်းမှ စတင်၍ ဂိုလံစီကောင်းတောင်နှင့် ကချင်တောင်တန်းများ ပါဝင်လျက် တောင်ဘက်သို့ ဆင်းလာသောအခါ တစ်စထက်တစ်စ ကျယ်ပြန့်သော ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ကြီး ဖြစ်လာလေ သည်။ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်သည် အတော်အသင့် ပြန့်ပြူးသော ဒေသပိုင်း ဖြစ်လေသည်။ ၎င်း၏ တောင်ဘက်တွင် ကရင်နီတောင်၊ ပေါင်းလောင်းတောင်၊ ဇွဲကပင်တောင်၊ နွားလဘို့တောင် နှင့် ဇင်းကျိုက်တောင်များ ပါဝင်ကြသည်။ ထို့ထက် တောင်ဘက်ပိုင်းတွင်ကား တနင်္သာရီ ရိုးမနှင့် ၎င်း၏ တောင်စွယ်၊ တောင်ပွားများသည် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက်စွန်းသို့ တိုင်လေ သည်။ ယင်းအရှေ့ရိုးမတောင်တန်းကြီးများ တစ်လျှောက်လုံးလိုလိုတွင် မုတ်သုံတောကြီး များ ဖုံးလွှမ်းလျက် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့် ဒေသတစ်ဝိုက်၌သာလျှင် ဆယ့်နှစ်ရာသီ တောများ အနည်းအကျဉ်း ရှိလေသည်။

တနင်္သာရီရိုးမတောင်တန်းနှင့် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာတို့၏ အကြား၌ ကျဉ်းမြောင်းလှ သော တနင်္သာရီကမ်းမြောင်ဒေသ တည်ရှိလေသည်။ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း ဒေသမှာကဲ့သို့ပင် တနင်္သာရီရိုးမ၏ အချို့သော တောင်စွယ်၊ တောင်ပွားများသည် အိန္ဒိယပင်လယ်ပြင် အောက် သို့ငုပ်ဆင်းသွားသည်ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက်စွန်းဖြစ်သော မြိတ်ခရိုင် ပတ်ဝန်းကျင်

၏ ပင်လယ်ပြင်တစ်ဝိုက်တွင် ကျွန်းစုများအဖြစ်ဖြင့် ပြန့်၍ ပေါ်လာလေသည်။ တနင်္သာရီ ကမ်းခြေဒေသသည် ရခိုင်ကဲ့သို့ ပြန့်ပြူးသော မြစ်ဝှမ်းများနှင့် မြေပြန့်များ မရှိလှချေ။ ထားဝယ်၊ တနင်္သာရီနှင့် ချောင်းငယ်များ ရှိသော်ငြားလည်း သံလွင်မြစ်ဝ၏ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ဝိုက်လောက်၌သာလျှင် အနည်းငယ် ပြန့်ပြူးကျယ်ပြန့်ခြင်း ရှိလေသည်။

ဤသည်တို့ကား မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝ ပထဝီအနေအထား အကြမ်းဖျင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်းအလဲများ ကို လေ့လာခြင်း ပြုရာအမှု၌ ၎င်း၏ သဘာဝပထဝီ အနေအထားနှင့် အခြေအနေများကို အလေးထား ထည့်သွင်းဆင်ခြင်ခြင်း ပြုတတ်ရန် လိုအပ်လိမ့်မည် ထင်ပေသည်။

(၃) မြန်မာ့စီးပွားရေး ပထဝီ

မုတ်သုံလေကြောင်းကျလျက် ကမ္ဘာ့အပူပိုင်း ဒေသအတွင်း၌ တည်ရှိသော သဘာဝ ပထဝီဒေသ တစ်ခု ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် များစွာ ပြန့်ပြူးကြွယ်ဝခြင်း ရှိလှသော စီးပွားရေးပထဝီဒေသတစ်ခု ဖြစ်လာရပေသည်။ ၎င်းအပြင် မြန်မာနိုင်ငံ သက်နုနှင့် သက်ရင့် ကျောက်မြေများတွင် များစွာ အဖိုးထိုက်တန်လှသော ရေနံ၊ ဓာတ်သတ္တု အမျိုးမျိုးနှင့် ကျောက် မျက်ရတနာ အမျိုးမျိုးလည်း ထွက်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအား စီးပွားရေး ပထဝီဒေသ တစ်ခု အနေဖြင့် အကြမ်းဖျင်း ကြည့်ရှုလိုက်မည် ဆိုလျှင် (က) စိုက်ပျိုးရေး၊ (ခ) သစ်တောနှင့် (ဂ) တွင်းထွက်ဓာတ်သတ္တု အစရှိသော ထွက်ကုန်များဖြင့် ပေါ်ကြွယ်ခြင်း ရှိလှသော လုပ်ခွင် ကြီး တစ်ခုအနေနှင့် တွေ့မြင်ရလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။

(က) မြန်မာနိုင်ငံ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုနှင့် အခြောက် ဟူ၍ ရာသီဥတု နှင့် မြေဩဇာ အနေအထားအလိုက် နှစ်မျိုးနှစ်စား ကွဲပြားလေသည်။ ယင်းနှစ်မျိုးစလုံး ထဲမှပင် စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေး ဟူ၍လည်း ရှိပေသေးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ဆန်စပါးသည် အဓိကဖြစ်၍ ကြံ၊ ဂုန်လျှော်နှင့် ကြက်ပေါင်စေးတို့အပြင် ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးရေးများလည်း ရှိကြသေးသည်။ အခြောက်စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင် မြေပဲ၊ နှမ်း၊ ဂွမ်း၊ ပြောင်း၊ ဂျုံနှင့် ပဲအမျိုးမျိုး အစားစားတို့ ပါဝင်ကြလေသည်။ ဂွမ်း၊ ကြက်ပေါင်စေးနှင့် ဂုံလျှော်တို့သည် စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေး ထွက်ကုန်များ ဖြစ်သည်။ ဂုံလျှော် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို လွတ်လပ်ရေး ကြေညာပြီးသည့် နောက်ပိုင်းမှ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထူထောင်ခဲ့ခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီ ကိုလိုနီဘဝနှင့်တုန်းကပင်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အစို အခြောက် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သော ဧကပေါင်းမှာ ဆန်စပါးဧက ၁၂ သန်းကျော်၊ မြေပဲ ဧက ၁ သန်းကျော်၊ နှမ်း ဧက ၂ သန်းကျော်၊ ဂွမ်း ဧက ၂ သိန်းခွဲသာသာခန့်၊ ပြောင်းနှင့်ဂျုံ ဧကပေါင်း ၅ သိန်းနီးပါးခန့်၊ ပဲအမျိုးမျိုး ဧကပေါင်း ၁ သန်း ၃ သိန်းကျော်ကျော်၊ ကြံ ဧကပေါင်း ၆ သောင်း သာသာခန့်မျှ ဖြစ်လျက် ကြက်ပေါင်စေးကို တစ်နှစ်လျှင် တန်ချိန်

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

၉ ထောင်ကျော်မျှ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ကိုလိုနီစီးပွားရေး စီမံကိန်းအရ ယင်းကဲ့သို့ စုစုပေါင်း ဧက သန်းပေါင်း ၂၀ ခန့်မျှ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း ပြုခဲ့သော်လည်း နောက်ထပ် တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နိုင်သည့် မြေဧကပေါင်း သန်း ၂၀ ကျော်ကျော်မျှ ရှိနေသေးကြောင်း ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တို့က တွက်ချက် ခန့်မှန်းထားကြလေသည်။

ယင်းသို့ အစိုနှင့် အခြောက် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ထွက်ကုန်များမှ ကိုလိုနီခေတ် စီးပွားရေးဘဝနှင့်တုန်းက တစ်နှစ်တစ်နှစ်လျှင် ဆန်စပါးတန်ချိန် ၃ သန်းခွဲခန့်၊ ဂါဂွမ်း တန်ချိန် ၁၇,၀၀၀ ခန့်၊ ပဲအမျိုးမျိုး တန်ချိန် ၉၃,၀၀၀ ခန့်၊ ကြက်ပေါင်စေး တန်ချိန် ၉၀၀၀ ခန့်နှင့် အခြားသီးနှံထွက်ကုန် စုစုပေါင်းတန်ချိန် ၃ သိန်း ၃ သောင်းခန့်တို့ကို ကမ္ဘာ့ဈေး ကွက်သို့ တင်ပို့ရောင်းချနိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

(ခ) မြန်မာနိုင်ငံရိုးမတောင်တန်းကြီးများကို ဖုံးလွှမ်းထားသော မုတ်သုံတောကြီး များမှ အဖိုးထိုက်တန်သော သစ်အမျိုးမျိုး၊ ဝါးအမျိုးမျိုးနှင့် အခြား သစ်တောထွက် ပစ္စည်း များ ထွက်လေသည်။ ထိုသို့ သစ်တောထွက် ထွက်ကုန်များအနက် ကျွန်းသစ်သည် ကမ္ဘာ့ ဈေးကွက်၌ မျက်နှာကြီးလှသော ထွက်ကုန် ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်းသစ်အပြင် အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော ပျဉ်းကတိုး၊ သစ်ရာ၊ အင်ကြင်းနှင့် ပိတောက် အစရှိသော သစ်မာများအပြင် မီးခြစ်သစ်များနှင့် အင်၊ ကညင် စသော သစ်ရိုင်းများလည်း ထွက်လေသည်။ မြန်မာ့ သစ်တော ထွက် ဝါးများကို အိမ်သုံးပစ္စည်းများ ပြုလုပ်ရန်က လွဲ၍ ကိုလိုနီခေတ်က စက်မှုလုပ်ငန်းတွင် မည်သို့မျှ အသုံးမပြုနိုင်ခဲ့သေးချေ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီ ကိုလိုနီဘဝနှင့်တုန်းက မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တော များမှ တစ်နှစ် တစ်နှစ်လျှင် ကျွန်းသစ်တန် ၄ သိန်းခွဲ သာသာခန့်၊ ပျဉ်းကတိုး တန် ၁ သိန်း ၁ သောင်းကျော်၊ သစ်ရာ အင်ကြင်း တန် ၂ သောင်းခွဲခန့်၊ ပိတောက် တန် ၇ ထောင်ခန့်၊ ပျဉ်းမ တန် ၇ ထောင် သာသာခန့်၊ အင်၊ ကညင် တန် ၁ သိန်း ၇ သောင်းကျော်ကျော်ခန့်နှင့် မီးခြစ်သစ် တန် ၁ သိန်း ၇ သောင်းခန့်အထိ ထွက်ကြသည်။ ကျွန်းသစ်ကို တစ်နှစ် တစ်နှစ် လျှင် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ ခွဲသား တန်ချိန် ၂ သိန်းခွဲကျော်ကျော် တင်ပို့ရောင်းချခြင်း ပြုနိုင်ခဲ့ လေသည်။

သက်ဆိုင်ရာ ပါရဂူများ၏ တွက်ချက် ခန့်မှန်းခြေအရ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောထွက် လုပ်ငန်းကို သစ်တောများ မထိခိုက် မနစ်နာဘဲနှင့် နောက်ထပ်များစွာ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နိုင် သေးသည်ဟု သိရှိရလေသည်။

(ဂ) မြန်မာနိုင်ငံ တွင်းထွက်ဓာတ်သတ္တု တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ တောနင်း တိုးချဲ့ခြင်းပြုရန် များစွာ ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီ ကိုလိုနီဘဝနှင့်တုန်းက ရေနံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ဓာတ်သတ္တု တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာများကို ကိုလိုနီစီးပွားရေး စီမံကိန်းအရ လုပ်ကိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။ တစ်နှစ် တစ်နှစ်လျှင် ရေနံစိမ်း တန်ချိန်ပေါင်း

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

၂ သန်း နီးပါးခန့်မျှ လည်းကောင်း၊ ဒန်ဖြူ တန်ချိန် ၅ ထောင် ကျော်ကျော် ၆ ထောင် နီးပါး ခန့်မျှ လည်းကောင်း၊ အဖြိုက်နက် တန်ချိန် ၄ ထောင် သာသာခန့်မျှ လည်းကောင်း၊ ခဲနှင့် ဘော် တန်ချိန် ၇ သောင်း သာသာ ၈ သောင်းနီးပါးခန့်မျှ လည်းကောင်း၊ ခဲဖြူ တန်ချိန် ၆ သောင်းခန့်မျှ လည်းကောင်း၊ သံကြေးဝါနှင့် မက်ကနိစ်စသော အခြား ဓာတ်သတ္တုများကို တန်ချိန် ၄ သောင်းနီးပါးခန့်မျှ လည်းကောင်း တူးဖော် ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြလေသည်။ အထက် ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများကို ရှိရင်းစွဲတွင် များစွာ တိုးချဲ့ လုပ်ကိုင်နိုင်သော အခြေအနေများ ရှိသည့် အပြင် ဘာမျှ တူးဖော် လုပ်ကိုင်ခြင်း မပြုရသေးသော ကျောက်မီးသွေးနှင့် သံ တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများလည်း ရှိနေကြပေသေးသည်။

ဤသည်တို့ကား မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးပထဝီ အနေအထား အကြမ်းဖျင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်းအလဲ များကို လေ့လာချဉ်းကပ်ခြင်း ပြုရာအမှု၌ ၎င်း၏ စီးပွားရေး အနေအထားနှင့် အခြေအနေ များကို အလေးထား ထည့်သွင်းဆင်ခြင်ခြင်း ပြုတတ်ရန်လည်း လိုအပ်လိမ့်မည် ထင်ပေ သည်။

(၄) မြန်မာလူမျိုးရေးရာ ပထဝီ

မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် ပြောင်းလဲမှု တာဝန်များကို မောင်းနှင် ထမ်းဆောင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများသည် အရင်းခံအားဖြင့် အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်း ကုန်းပြင်မြင့်မှ မောင်းဂွတ် အနွယ်ဝင်များပင် ဖြစ်ကြလေသည်။ ရာစုနှစ်ပေါင်း များစွာက အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းဒေသများ ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ အာရှတိုက် တောင် ဘက် အရပ်ဒေသများဆီသို့ ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်စု၊ မိသားစုနှင့် မျိုးစုနွယ်စုများအလိုက် တစ်စထက်တစ်စ ပြောင်းရွှေ့ ဆင်းသက်လာခဲ့ကြရာက မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ အစုစု ကွဲကာ တစ်သုတ်ပြီး တစ်သုတ် ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြခြင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။

ယင်းသို့ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် အာရှတောင်ပိုင်းနှင့် အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသများ ဆီသို့ တရုတ်ကုန်းမြေနှင့် တိဗက် ဟိမဝန္တာဒေသများကို ဖြတ်သန်း ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသော မောင်းဂွတ်အနွယ်ဝင်များအနက် ရှေးအကျဆုံး အနွယ်ဦးများသည်ကား ဩစထရိုစ် ဘာသာ ဝေါဟာရအုပ်စုဝင် လူမျိုးများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။ ယင်းဩစထရိုစ်ဘာသာ ဝေါဟာရ အုပ်စုဝင် မောင်းဂွတ်အနွယ်ဦးများ အထဲတွင် ဩစထရိုနီးရှင်းနှင့် ဩစထရိုအေရှတစ် ဟူ၍လည်း ဘာသာဝေါဟာရ အုပ်စုခွဲ နှစ်ခု ရှိသေးသည်။ ဩစထရိုနီးရှင်း အနွယ်ဝင် လူမျိုးများတွင် ယခုခေတ် ဖိလစ်ပိုင်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဘော်နီယို-ဆာရဝပ်နှင့် မာလာယုနိုင်ငံ နှင့် ဒေသများတစ်ဝိုက်တွင် နေထိုင်လျက် ရှိကြကုန်သော မလေး၊ ဆလို လူမျိုးများ ပါဝင် ကြလေသည်။ ဩစထရို အေရှတစ် အနွယ်ဝင် လူမျိုးများတွင် ယခုခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အရှေ့ဘက်ဒေသများတွင် ရှိနေသော မွန်းဒတ်စ်၊ ဆန်သီလာ နှင့် ခါစီး လူမျိုးများ၊ မြန်မာ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

နိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသော မွန်၊ ပလောင်၊ ဝ လူမျိုးများ၊ ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အင်ဒိုချိုင်းနား ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ခမာနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးများ ပါဝင်ကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ သြစထရိုနီးရှင်း ဘာသာ ဝေါဟာရအုပ်စုဝင် မလေး ဆလုံ လူမျိုးများသည် ရှေးအကျဆုံး ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြဟန် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့နောက်မှ ဖိဆင်း၍ လိုက်လာကြသော အခြားလူမျိုးများ၏ ဖိစီးမှုကို မခံနိုင်ကြ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောင်ဘက်သို့ စုန်ဆင်း ပြောင်းရွှေ့သွားကြလေရာ ၎င်းတို့၏ လူမျိုးကြွင်းအနေနှင့် မြိတ်ကျွန်းစု အနီးအနားတစ်ဝိုက်တွင် ဆလုံလူမျိုးများကို ယခုတိုင် တွေ့မြင်နိုင်သေးသည်။

သြစထရိုနီးရှင်း အနွယ်ဝင် မလေး၊ ဆလုံ လူမျိုးများ ပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြသူများသည်ကား သြစထရိုအေရှတစ် အနွယ်ဝင် မွန်လူမျိုးများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။ မွန်လူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ မူလနေထိုင်ရာ ဖြစ်သော မဲနံမြစ်ဝှမ်း အရပ်ဒေသများမှ တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများသို့ ရှေးဦးစွာ ဝင်ရောက်လာကြပြီးလျှင် ထိုအရပ်ဒေသများမှ တစ်ဆင့် ယခုခေတ် သထုံ၊ ပဲခူးနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်များ၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသပိုင်းများသို့ ပျံ့နှံ့သွားကြခြင်း ဖြစ်ကြဖွယ်ရာ ရှိလေသည်။

ယင်းသို့ သြစထရစ်ဘာသာ ဝေါဟာရဝင် မလေး၊ ဆလုံလူမျိုးများနှင့် မွန်လူမျိုးများ နောက်ပိုင်းတွင် တိဗက်-ဗမာ ဘာသာဝေါဟာရဝင် လူမျိုးများနှင့် ထိုင်း-တရုတ် ဘာသာဝေါဟာရဝင် လူမျိုးများ တစ်သုတ်ပြီး တစ်သုတ် အစုစု အကွဲကွဲ ဝင်ရောက်လာကြခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော တိဗက်-ဗမာ ဝေါဟာရအုပ်စုဝင် လူမျိုးများကို ၎င်းတို့ မူလလာရာ အရပ်ဒေသကို အစွဲပြု၍ တရုတ်ကုန်းမြေဘက်မှ ဝင်ရောက်လာကြသူများကို အရှေ့တိဗက်-ဗမာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အိန္ဒိယကုန်းမြေ အရှေ့မြောက်ဘက် တောင်တန်းဒေသများမှ ဝင်ရောက်လာကြသူများကို အနောက်တိဗက်-ဗမာ ဟူ၍လည်းကောင်း အာရှတိုက်ဆိုင်ရာ သမိုင်းပညာရှင်များက ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း ပြုထားကြလေသည်။ အနောက်တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဝင်များထဲတွင် မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ဖော်ပြလေ့ ရှိကြသော ပျူ၊ ကမ်းယံနှင့် သက် လူမျိုးများ၊ ချင်းနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများ၊ ကချင်၊ သို့မဟုတ် ဂျင်းဖောနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများ ပါဝင်ကြလျက် အရှေ့တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဝင်များထဲတွင် မြန်မာနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများ ပါဝင်ကြလေသည်။ ထိုင်း-တရုတ် ဘာသာ ဝေါဟာရအုပ်စုဝင် လူမျိုးများထဲတွင် ရှမ်းနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများနှင့် ကရင်နှင့် အနွယ်တူ ပအိုဝ်းတောင်သူလူမျိုးစုများ ပါဝင်လျက် ရှိကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရှေးအကျဆုံး ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြသော တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဦးများထဲတွင် ပျူကမ်းယံနှင့် သက်တို့ ပါဝင်ကြလေသည်။ ၎င်းတို့ထက် နောက်ကျ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

၍ မြန်မာလူမျိုးများသည် ဝင်ရောက်လာကြပြီးနောက် မြန်မာတို့နောက်တွင်မှ အခြား တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဝင်များ ဖြစ်ကြသော ချင်း၊ ကချင် သို့မဟုတ် ဂျင်းဖောနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများသည် တစ်သုတ်ပြီး တစ်သုတ် အစုစုကွဲကာ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ် လေသည်။

တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဦးများ ဖြစ်ကြသော ပျူကမ်းယံနှင့် သက် လူမျိုးများသည် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဒေသ၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းနှင့် ချင်းတွင်းမြစ်ဝှမ်းများတွင် မိမိတို့ မျိုးတူ နွယ်တူများ အချင်းချင်း စည်းလုံးနေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြဖွယ်ရာ ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရလေ သည်။ မြန်မာတို့သည် ဧရာဝတီနှင့် စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းများတွင် အများဆုံး စည်းရုံးနေထိုင် ခြင်း ပြုကြလျက် အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းတွင် ပိုမိုထူထပ်စွာ နေထိုင်ကြ သည်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ ချင်းနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများသည် အနောက်ဘက် တောင်တန်း ကြီးများနှင့် တောင်စွယ်၊ တောင်ပွားများ တစ်လျှောက်တွင် အများဆုံး စည်းရုံးနေထိုင်ကြ လေသည်။ ကချင် သို့မဟုတ် ဂျင်းဖောနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများသည် ချင်းတွင်းနှင့် ဧရာဝတီ မြစ်ဖျားဒေသများ၊ အရှေ့ဘက်တောင်တန်းများတွင်ပါဝင်သော ကချင်တောင်တန်းများတွင် စည်းရုံးနေထိုင်လျက် ရှိကြလေသည်။ ယင်း တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဝင်များ ဖြစ်ကြသော ချင်းနှင့် ကချင်၊ သို့မဟုတ် ဂျင်းဖောလူမျိုးစုများနှင့် ပတ်သက်၍ အထူး စိတ်ပါဝင်စားစရာ ကောင်းသကဲ့သို့ သတိလည်း ထားရမည်ဖြစ်သော အချက်တစ်ချက် ရှိလေသည်။ ချင်းလူမျိုး များနှင့် အနွယ်တူ လူရေလူမျိုးစုများလည်း အိန္ဒိယကုန်းမြေ အာသံပြည်နယ် လူရေ တောင်တန်းများတွင် နေထိုင်လျက် ရှိကြသော အရေးနှင့် ကချင် သို့မဟုတ် ဂျင်းဖောလူမျိုး များနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးများသည် အိန္ဒိယကုန်းမြေ အာသံနှင့် အနောက်မြောက် နယ်စပ် ဒေသများတွင် လည်းကောင်း၊ တရုတ်ကုန်းမြေ ယူနန်ပြည်နယ်တွင် လည်းကောင်း နေထိုင် လျက် ရှိကြသော အရေးများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

ထိုင်း-တရုတ် အနွယ်ဝင်များအနက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရှေးအကျဆုံး ဝင်ရောက်နေထိုင်သူများကား ကရင်လူမျိုးများနှင့် အနွယ်တူဖြစ်သော ပအိုဝ်းတောင်သူ လူမျိုးများပင် ဖြစ်ကြဖွယ်ရာ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်စရာ ရှိလေသည်။ ယင်း ပအိုဝ်းတောင်သူ လူမျိုးများသည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း ဒေသတစ်ဝိုက်နှင့် သထုံခရိုင်တွင် အခြေချ နေထိုင် ခြင်း ပြုကြလေသည်။ ပအိုဝ်းတောင်သူများနောက်မှ ကရင်လူမျိုးများနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစု များသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြပြီးလျှင် ကရင်နီတောင်တန်း ဒေသ တစ်ဝိုက်၊ သန်လျင်ခရိုင်၊ ပဲခူးရိုးမနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသများတစ်ဝိုက်တွင် အစုစု ကွဲကာ အခြေချနေထိုင်ကြလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ နောက်ဆုံး ဝင်ရောက်လာ ကြသော ထိုင်း-တရုတ် အနွယ်ဝင်များကား ရှမ်းနှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးစုများပင် ဖြစ်ကြလေ သည်။ ရှမ်းနှင့်အနွယ်တူ လူမျိုးစုများသည် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ဒေသ၊ ဧရာဝတီမြစ်ညာနှင့်

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

ချင်းတွင်းဖြစ်သာ ဒေသများတစ်ဝိုက်တွင် စည်းရုံးနေထိုင်ခြင်း ပြုကြလေသည်။ ယင်းရှမ်းလူမျိုးများနှင့် ပတ်သက်၍ များစွာ အလေးထား စဉ်းစားရမည့် အရေးတစ်ခုမှာ ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌သာလျှင် မဟုတ်ဘဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံ အာသံပြည်နယ်၊ တရုတ်နိုင်ငံ ယူနန်ပြည်နယ်၊ ယိုးဒယားနှင့် လောနိုင်ငံများတွင်ပါ အစုစုကွဲကာ နေထိုင်လျက်ရှိကြသော လူမျိုးကြီးတစ်မျိုး ဖြစ်သည် ဆိုသော အရေးပင် ဖြစ်လေသည်။

သမိုင်း၏ ပဝေသဏီအချိန်မှ အစပြုလျက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ အစုစုကွဲကာ တစ်သုတ်ပြီးတစ်သုတ် ဝင်ရောက်အခြေချ နေထိုင်ခဲ့ကြသော အထက်ဖော်ပြပါ မောင်းဂွတ်အနွယ်ဝင် လူမျိုးများသည် ၎င်းတို့ နိုင်ငံသမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် ပြောင်းလဲမှု တာဝန်များကို မောင်းနှင့် ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုမောင်းဂွတ်အနွယ်ဝင် လူမျိုးများနှင့် မြန်မာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ ပဋိပက္ခနှင့် သမူဟများ၊ ဤမောင်းဂွတ်အနွယ်ဝင် လူမျိုးများအချင်းချင်း၏ ပဏ္ဍိတကွနှင့် သမူဟများ စသည်တို့သည် ပင်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် ပြောင်းလဲမှုများ၏ အခြေခံတရားကြီး ဖြစ်လေရာ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကို ချဉ်းကပ်လေ့လာခြင်း ပြုလာရာ၌ မြန်မာလူမျိုးရေးရာ ပထဝီကိုလည်း အထူးအလေးထား ဆင်ခြင်ခြင်းပြုရန် လိုအပ်လိမ့်မည် ထင်ပေသည်။

(၅) မြန်မာနိုင်ငံရေး ပထဝီ

မြန်မာနိုင်ငံသည် အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ကုန်းမြေဆိုင်ကြီး နှစ်ခုတို့၏ တွေ့ဆုံပေါင်းစည်းခြင်း ပြုရာ ဖြစ်သော တရုတ်-အိန္ဒိယ ကျွန်းဆွယ်ကြီးပေါ်တွင် တည်ရှိသော နိုင်ငံရေး ပထဝီဒေသတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ခေတ်သစ်နိုင်ငံရေးဝေါဟာရအခေါ်အဝေါ်အားဖြင့် အာရှအရှေ့တောင်ပိုင်း ဟူ၍ ခေါ်တွင်လျက် ရှိသော ယင်း တရုတ်-အိန္ဒိယကျွန်းဆွယ်ကြီးအပေါ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအပြင် လော၊ ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဗီယက်နမ်၊ မာလာယုနိုင်ငံများ ရှိကြလေသည်။ ထို့ထက် တောင်ဘက်ကျသော ပင်လယ်ပြင်တွင် စူမတြား၊ ဂျာဝါး၊ မလက္ကားနှင့် အခြားကျွန်းစုများကို နိုင်ငံရေးပထဝီ ဒေသတစ်ခု အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းသွင်းပေါင်းစည်းခြင်း ပြုထားသော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ နှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံများအပြင် ဘိုနိုယိုဆာရာဝပ်နှင့် နယူးဂီနီ အစရှိသော ကျွန်းကြီး၊ ကျွန်းငယ်များလည်း ရှိကြပေသေးသည်။

အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ကုန်းမြေကြီးများကို စည်းလုံးညီညွတ်သော နိုင်ငံရေးပထဝီ ဒေသများ အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းသွင်းပေါင်းစည်းခြင်း မပြုနိုင်ကြမီ သမိုင်းကာလများတုန်းက ယခုခေတ် အိန္ဒိယနှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံများဘက်မှ အာသံ၊ မဏိပူရ၊ ကာချ၊ ဂျန်တီယာ၊ ဘင်္ဂလား နှင့် စစ်တကောင်း အစရှိသော နယ်များသည်လည်းကောင်း၊ တရုတ်ကုန်းမြေဘက်မှ တိဗက် နှင့် ယူနန်၊ သို့မဟုတ် ရှေးဟောင်း နန်ချိုနိုင်ငံများသည်လည်းကောင်း မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နယ်စပ်ချင်း တွေ့ထိဆက်စပ်ကာ အကူးအသန်း အဆက်အဆံ များပြားခဲ့သော ဒေသများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရှေ့ဘက်နှင့် အရှေ့တောင်ပိုင်းဘက် ဒေသများသည် လော၊
ယိုးဒယား၊ မာလာယု အစရှိသော နိုင်ငံများနှင့် နယ်စပ်ချင်း တွေ့ထိလျက် ကမ္ဘောဒီးယား၊
ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် တောင်ဘက်ကျွန်းစုများသည် အိမ်နီးချင်း ဒေသများ
ကဲ့သို့ ရှိနေကြသည်။ နယ်စပ်ချင်း တွေ့ထိနေသော လော၊ ယိုးဒယားနိုင်ငံများနှင့်မူကား
မြန်မာနိုင်ငံသည် များပြားလှသော အကူးအသန်းနှင့် အဆက်အဆံများ ရှိခဲ့လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနောက်ဘက်နှင့် အနောက်တောင်ပိုင်းဘက် ဒေသများသည်
အိန္ဒိယကုန်းမြေကြီးနှင့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီး ခြားနားစေကာမူလည်း အိန္ဒိယကျွန်း
ဆွယ်ကြီး၏ အရှေ့တောင်ပိုင်း ကမ်းရိုးတန်း ဒေသများနှင့်လည်းကောင်း၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့်
လည်းကောင်း အိမ်နီးချင်းဒေသများကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြသဖြင့် အကူးအသန်းနှင့် အဆက်
အဆံများလည်း အသင့်အတင့် ရှိခဲ့ကြလေသည်။

တကျွန်း သို့မဟုတ် ကပ္ပလီကျွန်းစု ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ပြုလေ့ရှိကြသော အိန္ဒိယ
သမုဒ္ဒရာပြင်မှ အင်ဒမင်ကျွန်းစု သည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မိုင်ရာပေါင်း များစွာ ဝေးကွာ
လျက် ရှိနေစေကာမူ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အလိုအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝအစိတ်အပိုင်း
ဖြစ်သကဲ့သို့ အိမ်နီးချင်းဒေသလည်း ဖြစ်လေသည်။ ဗြိတိန်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲကာလများ
တုန်းကနှင့် ကိုလိုနီခေတ် သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးလိုလို ယင်းကျွန်းစုဒေသသည် မြန်မာ
နိုင်ငံနှင့် များစွာ အကူးအသန်းနှင့် အဆက်အဆံများ ရှိခဲ့လေသည်။

ယင်းသို့ ပကတိအတိုင်း တည်ရှိနေသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အနေအထားအားဖြင့်
အထက်ဖော်ပြပါ ပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံများ၊ ဒေသများနှင့် မည်ကဲ့သို့မျှ ခွဲခွာခြင်း မပြုနိုင်
လောက်အောင် ဆက်စပ်ငြိတွယ်လျက် ရှိနေခြင်းကြောင့် လူမျိုးရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ
အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးများအားဖြင့် သော်
လည်းကောင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ယင်းဘေးပတ်ဝန်းကျင် နိုင်ငံများသမိုင်းဖြစ်ပေါ်တိုးတက်
မှု၊ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် တစ်နည်းမဟုတ်လျှင် တစ်နည်းနည်းအားဖြင့် ဆက်သွယ်ပေါင်းစပ်
လျက် ရှိနေရပေသည်။ ဤဖြစ်ရပ် အဆက်အသွယ်နှင့် အကြောင်းအရာများသည် လူတို့၏
ဆန္ဒနှင့် ကင်းလွတ်လျက် မူလသဘာဝက ဖန်တီးထားရှိပေသော အကြောင်းအရာနှင့် ဖြစ်ရပ်
များ၊ အဆက်အသွယ်များသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။

လူတို့၏ ဆန္ဒနှင့် ကင်းလွတ်၍ သဘာဝ၏ စီမံခန့်ခွဲ ထားရှိသော ပထဝီအနေ
အထားနှင့် တည်ရှိမှုများကြောင့်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်း
အလဲများသည် ၎င်းဘာသာ အထီးတည်း သီးခြားကင်းလွတ်၍ မနေမူဘဲ အထက် ဖော်ပြပါ
ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရှိကြသော တိုင်းပြည်နိုင်ငံများနှင့် တစ်နည်းမဟုတ်လျှင် တစ်နည်း
နည်းအားဖြင့် ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်လျက် ပြောင်းလဲလျက် ရှိနေရခြင်း ဖြစ်လေသည်။ လူမျိုးရေး၊
ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးများအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၎င်း၏

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

ပတ်ဝန်းကျင်၌ ရှိနေကြကုန်သော အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ကုန်းမြေကြီးများနှင့် လည်းကောင်း၊ အရှေ့အာရှတောင်ပိုင်းဟု ခေါ်ဝေါ်လျက် ရှိကြသော လော၊ ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဗီယက်နမ်၊ မာလာယု၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ သီဟိုဠ်နှင့် ဖိလစ်ပိုင် အစရှိသော နိုင်ငံများနှင့် လည်းကောင်း သမိုင်းမတိုင်မီ ပဝေသဏီအချိန်မှ အစပြုလျက် မျက်မှောက်ခေတ်သို့ တိုင် အောင်ရှိနေပေသည်။ ဒေသတစ်ခုနှင့် တစ်ခု၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံတို့သည် ၎င်းတို့အသီးသီး၏ ကြမ္မာကို လည်းကောင်း၊ ဒေသကြီး တစ်ခုလုံး၏ အထွေထွေကြမ္မာကို လည်းကောင်း အပြန်အလှန် အကျိုးပြုလျက် ရှိနေကြပေသည်။ ကြမ္မာခြင်းအားဖြင့်လည်း တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် စုပေါင်း၍ ဖြစ်စေ၊ ငြိတွယ်ဆက်စပ်လျက် ရှိနေကြပေသည်။ ယင်းသို့ တည်ရှိနေရပေသော နိုင်ငံရေးပထဝီ အနေအထားများကြောင့် လည်းကောင်း၊ အဆက်အသွယ်များကြောင့် လည်းကောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်းအလဲများကို ချဉ်းကပ်လေ့လာခြင်း ပြုရသော အမှု၌ ၎င်း၏ ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အိမ်နီးချင်းဒေသများ ဖြစ်ကြကုန်သော အိန္ဒိယ၊ တရုတ်နှင့် အရှေ့အာရှ တောင်ပိုင်း ဒေသကြီး တစ်ခုလုံး၏ သမိုင်းဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုများ၊ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် လည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးကမ္ဘာ့သမိုင်းနှင့်ပင်လျှင်လည်းကောင်း ယထာဘူတကျကျ ဆက်စပ်လေ့လာခြင်း ပြုရန်လည်း လိုအပ်လိမ့်မည် ထင်ပေသည်။

အခန်း (၂)

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ - ၁

(၁) မရှိသေးသော ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း

တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းကို သမိုင်းမတိုင်မီ ခေတ်လောက်မှ စတင်ကာ တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးပမ်း လေ့လာခြင်း ပြုရရိုး ဖြစ်လေသည်။ အချို့သော သမိုင်းပညာရှင်များသည် ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်းသမိုင်းများကို နတ်သမီးပုံပြင် ဆန်ဆန် အကြောင်းအရာများမှပင် လေးလေးစားစား စတင်ကာ လေ့လာခြင်း ပြုကြလေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခေါမ၊ ရောမ၊ ဗြိတိန်၊ အိန္ဒိယ၊ အီဂျစ်၊ တရုတ်နှင့် ဂျပန် အစရှိသော နိုင်ငံသမိုင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ယင်းသို့ လေ့လာခြင်းအမှု၌ များစွာ အဓိပ္ပာယ် ရှိလေသည်။ လေးနက် ကျယ်ဝန်းခြင်းလည်း ရှိလေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းပြည်တစ်ပြည် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းဖြစ်သော အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ် ကာလသုံးပါးတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ် ထောက်ပံ့နေကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်တစ်ပြည် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းကို တတ်နိုင်သမျှ သမိုင်းမတိုင်မီ ခေတ်လောက်မှ စတင်ကာ ကြိုးပမ်းလေ့လာခြင်းပြုရရိုး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို ယခုတိုင် ယင်းသို့ လေ့လာခြင်း ပြုသော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို မတွေ့ရှိရသေးချေ။ ထိုသို့ မတွေ့ရှိရသေးခြင်းမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ယင်းသည့်အကြောင်းအမျိုးမျိုးထဲတွင် ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

သမိုင်းကို စနစ်တကျ လေ့လာခြင်း ပြုရန်အတွက် ခိုင်ခံ့သော သမိုင်းဝင် အထောက်အထား ပစ္စည်းများ လုံလုံလောက်လောက် စုဆောင်းရမိခြင်း မရှိသေး၍သော်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းအပြင် ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို ယခုတိုင် အလေးထားရစကောင်းမှန်း မသိရှိကြသေး၍ သော်လည်းကောင်း၊ အထင်သေး အမြင်သေး ဖြစ်နေကြသေး၍ သော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်စရာများလည်း ရှိလေသည်။ မည်ကဲ့သို့သော အကြောင်းများကြောင့်ပင် ဖြစ်စေ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဟု ဆိုပါလျက် ၎င်း၏ ရှေးဟောင်းသမိုင်းကို ယခုတိုင် စနစ်တကျ လေ့လာဖွဲ့စည်းခြင်း မပြုနိုင်သေးခြင်း အမှုအတွက် ဝမ်းနည်းစရာ သို့မဟုတ် ရှက်စရာ ကောင်းနေပေသည်။ ၎င်းအပြင် မိမိတို့၏ ညံ့ဖျင်းမှုကိုလည်း ဖော်ပြရာ ရောက်နေသည်ဟု ထင်မြင်မိပေသည်။

(၂) မြန်မာ့ရာဇဝင်ဟောင်းများ၏ အဆို

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်များကို ရေးသားဖော်ပြခြင်း ပြုကြသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရာဇဝင်ဟောင်းများ အများအပြားပင် ရှိလေသည်။ ယင်းရာဇဝင်ဟောင်းများအနက် မဟာရာဇဝင်ကြီးနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးတို့သည် များစွာ ထင်ရှားလေသည်။ ယင်းရာဇဝင်ဟောင်းကြီးနှစ်စောင်အပြင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသများအလိုက် ရေးသားဖော်ပြထားကြသော ရာဇဝင်နှင့် သမိုင်းများလည်း ရှိကြသေးသည်။ ၎င်းတို့အထဲတွင် မွန်ရာဇဝင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင်၊ ကရင်ရာဇဝင်၊ ရှမ်းရာဇဝင်များနှင့် ဟန်လင်းကြီးမြို့သမိုင်း စသည်တို့သည် ထင်ရှားလေသည်။

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများက မြန်မာအစ တကောင်းက ဟု အစချီကာ ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မမူမီ နှစ်ပေါင်းများစွာက အစပြုသည်ဆိုသော ပထမ တကောင်းပြည်ကြီးနှင့် ၎င်း၏ မင်းဆက် ၃၃ ဆက်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ဒုတိယ တကောင်းပြည်ကြီးနှင့် ၎င်း၏ မင်းဆက် ၁၇ ဆက်တို့ကိုလည်းကောင်း ရေးသား ဖော်ပြလေ့ ရှိကြလေသည်။ ယင်းသို့ ဖော်ပြရာတွင်လည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံသမိုင်းများနှင့် ဆက်စပ်ဖော်ပြခြင်း ပြုလေ့ရှိသည်ကိုသာ တွေ့ကြရလေသည်။ ထို့နောက် ရခိုင်မင်းဆက်များကိုလည်းကောင်း၊ သရေခေတ္တရာ ပြည်နယ်နှင့် မင်းဆက်များနှင့် လည်းကောင်း ဆက်သွယ်ဖော်ပြခြင်း ပြုကြပြန်လေသည်။ သရေခေတ္တရာမင်းဆက် ပြတ်သောအခါ ပုဂံပြည်နှင့် လည်းကောင်း၊ ပုဂံမင်းဆက်များနှင့် လည်းကောင်း ဆက်စပ်ရေးသားလေ့ရှိကြသည်။

တကောင်းကဲ့သို့ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ရွှေဘိုခရိုင်အတွင်း၌ ရှိသော ဟလင်းကြီး ပြည်နယ် အကြောင်းကိုလည်း အလားတူပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် ဆက်စပ်ဖော်ပြသည်ကိုသာ တွေ့ရှိရလေသည်။ ယင်းသမိုင်းအဆိုအရ ပျူပြည်နယ်နှင့် မင်းဆက်များကို လွန်ခဲ့

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

သော နှစ်ပေါင်း ငါးထောင်ခန့်လောက်မှ စ၍ တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုထားလေသည်။ ထို့နောက် မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများ နည်းတူ ပုဂံပြည်နှင့်လည်းကောင်း၊ ပုဂံမင်းဆက်များနှင့် လည်းကောင်း ဆက်စပ်ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရှိရပြန်လေသည်။

ရခိုင်ရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း မြောက်ဘက်ရှိ ပြည်နယ်များနှင့် မင်းဆက်များကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၅၀၀၀ ခန့်လောက်မှ အစပြု၍ တည်ထောင်ခဲ့ကြောင်းဖြင့် ရေးသားဖော်ပြလေ့ ရှိကြလေသည်။ ဓညဝတီပြည်နယ်ကို လက်ဦး တည်ထောင်သည်ဟု ဆိုထားသော မာရယုမင်းဆက်သည် ၅၄ ဆက်မျှ စိုးစံခဲ့ကြောင်း၊ ၎င်းအပြင် တကောင်းမင်းဆက် တစ်ပါး ဖြစ်သော ကံရာဇာကြီး မင်းဆက်၏ ၂၉ ဆက်မြောက် စန္ဒသူရိယမင်းသည် ဗုဒ္ဓဂေါတမနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်ပြီးလျှင် မဟာမြတ်မုနိ ရုပ်ပွားတော်ကို သွန်းလုပ်ခဲ့ကြောင်းဖြင့်လည်း ဖော်ပြထားကြလေသည်။ ထိုမင်းဆက်များ လွန်သွားပြီးနောက် လက်ျာမင်းနန်ဘုရင် လက်ထက်ကျမှ ပုဂံပြည်နှင့် လည်းကောင်း၊ ပုဂံမင်းဆက်များနှင့် လည်းကောင်း ဆက်စပ်ဖော်ပြခြင်း ပြုသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

မွန်ရာဇဝင်ဟောင်းများ၌လည်း ၎င်းတို့၏ ရှေးအကျဆုံးနှင့် ကြီးကျယ်ခြင်း ရှိလှသော သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း၏ သမိုင်းကို အလားတူပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် ဆက်စပ်ဖော်ပြထားကြလေသည်။ ဥဿာပဲခူးပြည်နယ်နှင့် မလ မင်းဆက်တို့ကိုလည်း သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း၏ သမိုင်းနှင့် ဆက်စပ်ထားလေသည်။ ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တိုင်းတွင် မွန်လူမျိုးများ၏ ရှေးဟောင်းမြို့ဟောင်းများ ဖြစ်ကြသော ဒဂုန်၊ ဒလ၊ သန်လျင်နှင့် ပုသိမ်တို့၏ မြို့သမိုင်းများကို ဥဿာပဲခူးနှင့် ဆက်စပ်ထားလေသည်။ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း၏ ၅၉ ဆက်မြောက်နှင့် နောက်ဆုံးမင်းဆက် ဖြစ်သော မနုဟာမင်း လက်ထက်ကျခါမှ ပုဂံပြည်နှင့် လည်းကောင်း၊ ပုဂံမင်းဆက်နှင့်လည်းကောင်း ဆက်စပ်ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ ဖြစ်ကြသော ကရင်၊ ရှမ်း၊ ချင်းနှင့် ကချင်၊ သို့မဟုတ် ဂျင်းဖော ရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်းသမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာနှင့် အဖြစ်အပျက်များ ရေးသား ဖော်ပြထားခြင်းများ မတွေ့ရလှချေ။ ကရင်ရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ၎င်းတို့၏ သမိုင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ အပြင်အပ၌ စတင်ကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။ ရှမ်းလူမျိုးများ၏ ရာဇဝင်များ၌လည်း နန်ချိုနိုင်ငံကိုသာ ၎င်းတို့၏ ရှေးဟောင်းနိုင်ငံ သမိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထားကြလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ နောက်အကျဆုံး ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း ပြုကြရသော ချင်းနှင့် ကချင်၊ သို့မဟုတ် ဂျင်းဖောလူမျိုးစုများ၏ ရာဇဝင်များ၌ ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြခြင်း မရှိသည်မှာ အဆန်းတော့ မဟုတ်ချေ။

ယင်း မြန်မာနိုင်ငံ ရာဇဝင်ဟောင်းများနှင့် သမိုင်းဟောင်းများ၏ ရေးသား ဖော်ပြချက်အရ ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ လွန်လေပြီးသော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ခန့်နှင့် အထက် ကျော်ကာရီ ကပင်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအလိုက် ပြည်နယ်များနှင့် မင်းဆက်

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

များကို ထူထောင်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်းမှတ်ယူရမည်ကဲ့သို့ဖြစ်နေပေသည်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝိုက်တွင် သက်လူမျိုးများ၏ တကောင်းပြည်နယ်၊ ရှမ်းလူမျိုးများ၏ ကလေးနှင့် ပုံပြည်နယ်များ၊ ပျူလူမျိုးများ၏ ဟလင်းပြည်နယ်၊ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ဓညဝတီ၊ ဝေသာလီနှင့် ကျောက်ပတောင်းပြည်နယ်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အောက်ပိုင်းဒေသ တစ်ဝိုက်တွင် ပျူလူမျိုးများ၏ သရေခေတ္တရာနှင့် ပိဿနီပြည်နယ်များ၊ ကမ်းယံလူမျိုးများ၏ ကမ်းယံပြည်နယ်၊ ရှေးဦးမြန်မာတို့၏ ပုဂံပြည်နယ်၊ မွန်လူမျိုးများ၏ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ၊ ဗုတ္တမ၊ ဥဿာပဲခူး၊ ဒဂုန်၊ ဒလ၊ သန်လျင်နှင့် ပုသိမ်ပြည်နယ်ကလေးများ အသီးသီး ထူထောင်ရှိနှင့် ပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့လည်း ဖြစ်နေပေသည်။

(၃) ကိုလိုနီ သမိုင်းဆရာကြီးများ၏ အဆို

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုလိုနီသမိုင်းကာလများတုန်းက မြန်မာနိုင်ငံ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားတွင် ပါဝင်အမှုထမ်းရင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းကို သုတေသနပြုကာ ရေးသားခဲ့ ကြသည် ဆိုသော ကိုလိုနီသမိုင်း ဆရာကြီးများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ၎င်းတို့အနက် ထင်ရှားသော သမိုင်းဆရာကြီးများမှာ ဖယ်ရာ၊ ကော့ကစ်ဟာဗေ နှင့် ဟောလ် ဆိုသူတို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ ယင်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီ သမိုင်းဆရာကြီးများအပြင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အမေရိကန် သမိုင်းဆရာ ခရစ်ရှန် ဆိုသူ တစ်ဦးလည်း ရှိပေသေးသည်။

ယခင် ကိုလိုနီသမိုင်း ဆရာကြီးများသည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် အပြောင်းအလဲများကို မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ရှုထောင့်မှ အဘယ်ကဲ့သို့မျှ ကြည့်နိုင် မြင်နိုင်စွမ်းအား ရှိသူများ မဟုတ်ကြချေ။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်း၏ တိုင်းရင်းသားများကို ကျွန်ုပ်တို့ရေး၊ နာလန်မထူနိုင်အောင် ဖိနှိပ်ထားရေး အစရှိသော ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးဘက်ဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားနှင့် ရှုထောင့်များမှသာ ကြည့်မြင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသူများ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်း ကိုလိုနီ သမိုင်းဆရာကြီးများက ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အခြင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်များကို သေးငယ် သိမ်ဖျင်းအောင် ရေးသားခဲ့ကြခြင်းများသည် စင်စစ်တော့ မဆန်းလှချေ။ ၎င်းတို့အနက် အချို့သော သမိုင်းဆရာများက မြန်မာတို့၌ သမိုင်းမတိုင်မီ ခေတ်ပင်လျှင် မရှိသယောင်ယောင် ရေးသားခြင်း ပြုလေ့ ရှိကြလေသည်။ ပုဂံခေတ် အထူးသဖြင့် ၁၀ ရာစုလောက်မှ အစပြုသော အနုရုဒ္ဓါမင်း မတိုင်မီက မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ရေးသားဖော်ပြထားကြသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ရှေးဟောင်းအကြောင်းအရာနှင့် အဖြစ်အပျက်များကို “အင်ဒိုအာရိယံ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ရှေးဟောင်းပုံပြင်နှင့် ဒဏ္ဍာရီများမှ ကူးချထားသော အကြောင်းအရာများနှင့် အဖြစ်အပျက်များသာ ဖြစ်သည်” ဟူ၍ပင် ဆိုခဲ့ကြလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ရေးသား ဖော်ပြထားကြသော တကောင်းမင်းဆက်၊ ဟလင်းကြီးမှ ပျူမင်း-ပြုံးမင်းများ၊ ရခိုင်ပြည် နယ် မာရယုမင်းဆက်၊ သရေခေတ္တရာ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

မင်းဆက်၊ ရှေးဦး ပုဂံမင်းဆက်များ၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း မင်းဆက်များနှင့် ဥဿာပဲခူး၊ ဒဂုန်၊ ဒလ၊ သန်လျင် အစရှိသော မွန်မင်းဆက်များနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများကို လှောင်ပြောင် ရယ်မောခြင်းများ အထိပင် ပြုခဲ့ကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကိုလိုနီခေတ် သမိုင်းကာလများအတွင်းက လူကြားကောင်းအောင် ဖြစ်ကတတ်ဆန်းထူထောင်ပြုလုပ်ထားပေးခဲ့သော ရှေးဟောင်းကမ္ဘာကြောင်းကျောက်စာဌာနမှ ဟိုတူးသည်ဆွရင်းက အထက်ဖော်ပြပါ ရာဇဝင်ဟောင်းများ၊ သမိုင်းဟောင်းများနှင့် ပတ်သက် နေသော တကောင်း၊ ဟလင်း၊ ရခိုင်၊ မှော်ဒေ၊ တောင်တွင်းကြီး၊ ပဲခူး၊ ဟံသာဝတီ၊ သထုံနှင့် ရှေးပုဂံမြို့ဟောင်း အရပ်ဒေသများတစ်ဝိုက်တွင် ရာဇဝင်အထောက်အထား ပစ္စည်းများကို တစ်စထက်တစ်စ တွေ့ရှိလာခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ကိုလိုနီ သမိုင်းဆရာကြီးများသည် ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ တွေ့ရှိထားရပြီး ဖြစ်သော သမိုင်းဝင် ပစ္စည်းများ၊ အထောက်အထားများ၊ အကြောင်းအရာများနှင့် ဆက်စပ် လေ့လာ ခြင်း မပြုခဲ့ကြမှုတို့ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရုတ် နန်းတွင်းမှတ်တမ်း များက အဘယ်သို့ ဆိုသည်၊ တိုလေမီက အဘယ်သို့ ရည်ညွှန်းသည်၊ အာရပ်သင်္ဘောသား များက အဘယ်သို့ မှတ်တမ်းတင်သည်၊ ယိုးဒယားရာဇဝင်၌ အဘယ်သို့ တွေ့ရသည်၊ မာကို ပိုလိုက အဘယ်သို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည် စသည်ဖြင့် အမေကျော်ကာ ထွေးတော်ကို လွှမ်းနေ ခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းသို့ ဆိုလိုက်သည့်အတွက် တိုင်းတစ်ပါးမှ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများနှင့် သမိုင်းဝင်ပစ္စည်းများကို ပစ်ပယ်ခြင်း ပြုရမည် ဟူ၍ကား မဆိုလိုချေ။ အရိုးကို အရွက်က ဖုံးရန် ပြုလုပ်နေသော လုပ်နည်းကိုသာ ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကိုလိုနီခေတ် သမိုင်းကာလများက မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းဌာနကို ယင်း ကဲ့သို့သော ကိုလိုနီ သမိုင်းဆရာကြီးများကသာ လက်ဝါးကြီးအုပ် ခြယ်လှယ်ကာ မြန်မာ နိုင်ငံ ရှေးဟောင်းကမ္ဘာကြောင်းကျောက်စာ ဌာနကိုလည်း အိမ်နောက်ဖေး မီးဖိုချောင်၏ ယာခင်း ကလေးလောက်မှ အလေးလည်း မထား၊ အရေးလည်း မပေးခဲ့သောကြောင့် ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်း ဆိုသည်မှာ မရှိသလောက် ဖြစ်နေခဲ့ခြင်းမှာ အဆန်းမဟုတ်တော့ချေ။

(၄) ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သမိုင်းဝင် ပစ္စည်းများ

ကိုလိုနီခေတ်က ဗြိတိသျှအာဏာပိုင်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်းပစ္စည်း များ၊ ဘုရားပုထိုးများနှင့် သမိုင်းဝင်ပစ္စည်းများ စသည်တို့ကို စာရင်းအင်းပြုလုပ်၍ ထိန်း သိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်အတွက်ဟု ဆိုကာ ရှေးဟောင်းကမ္ဘာကြောင်း ကျောက်စာဌာန တစ်ခုကို တည်ထောင် ထားရှိခဲ့လေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဘဝ အတွက် များစွာ အရေးကြီးလှသော ဌာနတစ်ခုကိုပင် မူလက အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဌာန၏ လက်အောက်ခံ ဌာနခွဲကလေး အဖြစ်ဖြင့် ထားရှိခဲ့သေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအား ဗြိတိသျှ အိန္ဒိယ အင်ပါယာ အတွင်းမှ ခွဲထုတ်လိုက်ပြီးနောက် သီးခြားလက်အောက်ခံ ဒေသတစ်ခု အဖြစ်ဖြင့် ပြုလုပ်

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

သော အခါမှပင် ယင်း ရှေးဟောင်း ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာ ဌာနသည် အိန္ဒိယအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှု လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ခွင့် ရရှိလာခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။

ဗြိတိသျှ အာဏာပိုင်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရှေးဟောင်း ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာ ဌာန ကို လူအများ ကြားကောင်း မြင်ကောင်းအောင် ထားရှိခြင်း ပြုရသည့် အားလျော်စွာ ထိုဌာနနှင့် သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း ကိုင်ငံများကို မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူတို့ထံမှ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ခြစ်ကုတ်ထောက်ခံခြင်း ပြုခဲ့ကြသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများထဲမှ သုံးစွဲတန်သလောက် ထုတ်နုတ်သုံးစွဲကာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုသည်ကို ဘာမျှ မတွေ့ရသလောက်ပင် ဖြစ်လေသည်။ တောင်သူလယ်သမားများ ၎င်းတို့၏ လယ်မြေများကို ထယ်ထိုးရင်း၊ သို့မဟုတ် တူးဆွရင်း တွေ့ရှိကြသော ရှေးဟောင်းဒင်္ဂါးများ၊ ဆင်းတု ရုပ်တုများနှင့် သင်္ချိုင်းဟောင်း များမှ အိုးခွက် စသော သမိုင်းဝင်ပစ္စည်းများ၊ နွားကျောင်းသားကလေးများ နွားကျောင်းစဉ် ကစားရင်း ကောက်ယူရရှိသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများနှင့် မြေပေါ်တွင် အထင်အရှား ပေါ်လွင်နေသော သမိုင်းဝင် ရှေးဟောင်းဘုရားပုထိုးများ စသည်တို့ကို စုဆောင်းထိန်းသိမ်း သော လုပ်ငန်းများ၊ ကျောက်စာများကို ဖတ်ရှုသော လုပ်ငန်းများနှင့် လောက်သာ ကိစ္စပြီးစီး ခဲ့ကြလေသည်။ တကယ်ဆိုတော့ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာ့ရှေးဟောင်း ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာ ဌာန ဆိုသည်မှာ ရှေးဟောင်း အကြောင်းအရာများနှင့် သမိုင်းရေးရာတို့ကို စိတ်ဝင်စားသော ဗြိတိသျှ အာဏာပိုင် အရာရှိများအတွက် အပျင်းပြေကစားကွင်း တစ်ခုနှင့် ဘာမျှ မခြားလှ ချေဟု ဆိုရလိမ့်မည် ထင်ပေသည်။

မည်ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်စေ ကိုလိုနီခေတ်နှင့် ထို့နောက်ပိုင်း ခေတ်ကာလများအတွင်း ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော သမိုင်းဝင် အထောက်အထား ပစ္စည်းများ၊ မြို့ပြနေရာဟောင်းများ၊ အချက်အလက်များနှင့် အစွန်းအစများကို တွေ့ရှိသလောက် တွေ့ရှိ ထားရလေသည်။

မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ တကောင်းပြည်ကြီး ဟူ၍ တသီးတခြား ရေးသား ဖော်ပြလေ့ ရှိသော အရပ်ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ရှေးဟောင်းလူမျိုးတို့၏ နေရာထိုင်ခင်းများ၊ ဘုရားပုထိုးများနှင့် အခြားအသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများ၏ အစွန်းအစများကို ခရီးသွား ဟန်လွှဲ တွေ့ရသလောက် တွေ့ရှိထားရလေသည်။ သို့ရာတွင် ဘာမျှတော့ ပြုလုပ်ခြင်း မရှိ သေးချေ။

ဟလင်းကြီးမြို့ သမိုင်း၌ ရေးသားဖော်ပြထားသော ရွှေဘိုခရိုင်အတွင်းရှိ ဟလင်း မြို့ဟောင်း ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ပျူလူမျိုးများ၊ သို့မဟုတ် ရှေးလူဟောင်းတို့၏ မြို့ပြနေရာ ဟောင်းများနှင့် ဒင်္ဂါးများလည်း တွေ့ရှိတန်သလောက် တွေ့ရှိထားလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း များ၌ ရေးသား ဖော်ပြထားကြသော ပြည်ခရိုင်၊ မှော်ဇောဒေသ တစ်ဝိုက်တွင်လည်း ထင်ရှား လှသော ဘုရားပုထိုးများ၊ မြို့ရိုးဟောင်းများ၊ မြို့ပြဟောင်းများ၊ သင်္ချိုင်းဟောင်းများ၊ အရိုး အိုးများ၊ ရုပ်ပွားများနှင့် ဒင်္ဂါးများကိုလည်း တွေ့ရှိထားရလေသည်။ ယင်းရာဇဝင်ဟောင်း

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

များ၌ ‘နတ်သမီးပုံပြင်ဆန်ဆန်’ ရေးသားဖော်ပြလေ့ ရှိကြပေသော ပန်ထွာမင်းသမီး နှင့် သက်ဆိုင်သော တောင်တွင်းကြီးဒေသ တစ်ဝိုက်တွင်လည်း ရှေးဟောင်းမြို့ပြ တစ်နေရာနှင့် အရိုးအိုးများ၊ ဒင်္ဂါးဟောင်းများနှင့် သမိုင်းဝင် ပစ္စည်းဟောင်းများကို တွေ့ရှိရလေသည်။ မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ တခမ်းတနား ရေးသားဖော်ပြလေ့ရှိကြသော မြင်းခြံခရိုင် ပုဂံပြည်နယ် ဒေသတစ်ဝိုက်တွင်ကား ဘာမျှ ပြောဆိုနေဖွယ်ရာ မရှိတော့ချေ။

ရခိုင်ပြည်မြောက်ပိုင်း လေးမြို့ချောင်း၊ မြေညီမြစ်ဝှမ်းဖြစ်သော စစ်တွေခရိုင် ဒေသတစ်ဝိုက်တွင်လည်း ရှေးဟောင်း ရခိုင်ပြည်သူ့ပြည်သားများနှင့် သက်ဆိုင်သော မြို့ပြ နေရာဟောင်းများ၊ ဘုရားပုထိုးများနှင့် အဆောက်အအုံဟောင်းများ၊ အင်္ကျီဟောင်းများ၊ ကျောက်စာများနှင့် အခြားသမိုင်းတင် ပစ္စည်းများကို တွေ့ရှိထားရလေသည်။ မွန်လူမျိုး များ၏ ဒေသဖြစ်သော အောက်မြန်မာနိုင်ငံဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသကြီးနှင့် ပဲခူး၊ သထုံခရိုင်များ၊ တနင်္သာရီတိုင်းများတွင် များစွာ ထင်ရှား ကြီးကျယ်ခြင်း ရှိလှသော သမိုင်း ဝင် အထောက်အထား ပစ္စည်းများကို အများအပြား တွေ့ရှိထားလေသည်။ အထူးသဖြင့် မွန်လူမျိုးများ ကြီးပွား ကောင်းစားခဲ့ကြသော ပဲခူးခရိုင်ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို တွေ့ရှိကြရလေသည်။ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း တည်ရှိ ခဲ့သည်ဟု ဆိုသော သထုံခရိုင်အတွင်း၌ ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော သမိုင်းဝင်ပစ္စည်းများကို တစ်စွန်းတစ်စ တွေ့ရှိထားရပြီ ဖြစ်သော်လည်း ဘာမျှ တိုးချဲ့ခြင်း မပြုနိုင်ကြသေးချေ။

(၅) တိုင်းတစ်ပါးမှ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော၊ သို့မဟုတ် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများ၊ အဖြစ်အပျက်များနှင့် အခြေအနေများကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ရေးသား ဖော်ပြထားကြသော တိုင်းတစ်ပါးမှ မှတ်တမ်းများ ရှိသင့်သလောက် ရှိလေသည်။ ထိုသို့ ရှိသင့်သလောက် ရှိသည့်အထဲမှ တွေ့ရှိတန်သရွေ့လည်း တွေ့ရှိထားကြပြီး ဖြစ်လေ သည်။ ယင်းသို့ တွေ့ရှိတန်သရွေ့ တွေ့ရှိထားကြသော မှတ်တမ်းများထဲတွင် တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အာရပ်နှင့် ဥရောပဘာသာ စာပေအားဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြထားကြသော မှတ်တမ်း အများ အပြား ပါဝင်လျက် ရှိပေသည်။

ယင်းသို့ တွေ့ရှိထားရသော တိုင်းတစ်ပါးမှ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မှတ် တမ်းများထဲတွင် တရုတ်မှတ်တမ်းများသည် ရှေးလည်း အကျဆုံး၊ ခိုင်လည်း အခိုင်ခံ့ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရလိမ့်မည် ထင်ပေသည်။ တရုတ်တို့၏ ရှေးဟောင်းမှတ်တမ်းများထဲတွင် ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်၍ ခရစ်တော်မပေါ်မီ ကာလပိုင်းခြားလောက်က အခြေအနေများကိုပင် ဖော်ပြထားသော အကြောင်းအရာများ ပါရှိလေသည်။

ခရစ်တော် မပေါ်ထွန်းမီက တရုတ်ပြည်တွင် ဟန်မင်းဆက် ဘုရင်များ အုပ်ချုပ် လျက် ရှိရာ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းကို ရှေးအကျဆုံးဖော်ပြ၍ မှတ်တမ်းတင်သူမှာ ခရစ်

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

တော် မပေါ်ထွန်းမီ သက္ကရာဇ် ၁၂၈ ခုနှစ်က အုပ်ချုပ်ခဲ့သော တရုတ်ဧကရာဇ် ဂူတီ၏ အမတ် ချုပ်ကြီး ချန်ချင်း ဆိုသူပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်ကာလက တရုတ်ပြည် မြောက်ပိုင်းမှ ‘လူရိုင်းများ’ ကို ခုခံ တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ဧကရာဇ် ဂူတီသည် တရုတ်ပြည် အနောက်ဘက်ရှိ နိုင်ငံများအထိ မဟာမိတ်များကို ရှာဖွေရန် ၎င်း၏ အမတ်ချုပ်ကြီး ချန်ချင်းကို စေလွှတ်ခဲ့ရာ ချန်ချင်းသည် မဟာမိတ်များကို ရှာဖွေခြင်း ပြုရုံမျှသာမက တရုတ်ပြည် အနောက်ဘက်ရှိ အိန္ဒိယအပါအဝင် နိုင်ငံများအပြားနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများကိုပါ စူးစမ်းရှာဖွေ ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ၎င်း ခရီးသွားလာရင်း လမ်းခရီး၌ တွေ့လာမြင်လာကြားလာခဲ့သမျှတို့ ကို မှတ်တမ်းတင် ဖော်ပြရာ၌ ချန်ချင်းသည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြောင်းနှင့် အခြေအနေ များကိုပါ ရေးသား ဖော်ပြထားခဲ့လေသည်။ ခရစ်တော် မပေါ်ထွန်းမီနှင့် ပေါ်ထွန်းပြီးခါစ ရာစုနှစ်များအတွင်း တရုတ်ပြည်နှင့် အာရှတိုက် အနောက်ဘက်နိုင်ငံများ ကုန်သွယ်မှု ပြုရာ၌ အထက်မြန်မာနိုင်ငံသည် ခရီးထောက်စခန်း တစ်ခုလည်း ဖြစ်ခဲ့ပုံ ရလေသည်။

ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ပျူလူမျိုးများနှင့် ပျူပြည်နယ် များ အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြထားသော တရုတ်မှတ်တမ်းများကိုလည်း တွေ့ရှိထား ရလေသည်။ ယင်းသို့ ပျူလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ၊ မြို့ပြများ အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြခြင်း ပြုရာ၌ ၇ နှင့် ၉ ရာစုနှစ်များအကြားတွင် တရုတ်ကုန်းမြေ ယူနန်ဒေသ တစ်ဝိုက်တွင် ရှမ်းလူမျိုးများ တခမ်းတနား ထူထောင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော နန်ချိုနိုင်ငံနှင့် ဆက်စပ် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ယင်းမှတ်တမ်းအဆိုအရ နန်ချို ရှမ်းဘုရင်များသည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံတစ်လွှားရှိ ပျူမျိုးများနှင့် မြို့ပြပြည်နယ်များကိုပင် လွှမ်းမိုးကာ အိန္ဒိယ ကုန်းမြေ အာသံပြည်နယ်အထိ အုပ်ချုပ်ထားခဲ့ပုံ ရလေသည်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသ သည် တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယကုန်းမြေကြီး နှစ်ခုတို့၏ အကြားတွင် ပေါင်းကူးတံတားသဖွယ် ရှိနေ ခဲ့ပုံလည်း ရလေသည်။ ယင်း ပေါင်းကူးတံတား တစ်လျှောက်တွင် ရှိသော ယခု မိုးကောင်း မြို့ကို တရုတ်တို့က အန်ရှီ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဧရာဝတီမြစ်ကို လီရှူ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ချင်းတွင်းမြစ်ကို မီနီချန်း ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ယင်းမှတ်တမ်းတွင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြခြင်း ပြုရာ၌ များစွာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းလှသော အကြောင်းမှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုကာလက ဧရာဝတီမြစ်ဖျားဖြစ်သော မေခချောင်းတွင် ရွှေကျင်သည့် လုပ်ငန်း၊ ချင်းတွင်းမြစ်ဖျားတွင် ရှိသော ပယင်းလုပ်ငန်း၊ မိုးကောင်းနှင့် မြစ်ကြီးနား အကြား တွင် ရှိသော ဆားလုပ်ငန်း၊ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း သိန္နီနယ်တစ်ဝိုက်တွင် ဆင်များနှင့် မြေယာ ထွန်ယက်သော လုပ်ငန်း စသည်တို့ကို ဖော်ပြထားလေသည်။

ထို သမိုင်းကာလလောက်က အထက်မြန်မာနိုင်ငံ တစ်လွှားတွင် မြို့ပြပြည်နယ် များ ထူထောင်ကာ နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ပျူလူမျိုးများအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြ ထားပုံမှာလည်း သမိုင်းရှုထောင့်မှ ကြည့်မည် ဆိုလျှင် များစွာ အဖိုးထိုက်တန်လှပေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

၈ ရာစုလောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပျူလူမျိုးများ၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှပသော မြို့ကြီး ငါးမြို့နှင့် ပြည်နယ်ကလေးပေါင်း ၁၈ နယ်မျှ ရှိကြောင်း၊ ပျူလူမျိုးများ၏ အကြီးအကဲနှင့် အရှင်သခင်များတွင် များပြားလှသော အခြွေအရံများနှင့် ကျေးကျွန်သင်းပင်းများလည်း ရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ယင်း ပျူလူမျိုးများသည် နန်ချီ ရှမ်းဘုရင်များ၏ လက်အောက်ခံလူမျိုး တစ်မျိုးမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ တစ်ကြိမ်က တရုတ်ပြည် ပီကင်းမြို့တော်ရှိ တရုတ်ဧကရာဇ် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံတော်သို့ အဖူးအမြော် လာရောက်ကြသော နန်ချီ သံအဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ ပျူမင်းသား၊ သို့မဟုတ် အကြီးအကဲတစ်ဦးနှင့် ပျူကချေသည်အဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့လည်း ပါရှိကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။ ယင်းတရုတ်မှတ်တမ်း၌ ပျူလူမျိုးများ၏ နိဂုံးချုပ်ကံကြမ္မာနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားဖော်ပြထားပုံမှာ ကြေကွယ်ဖွယ်ရာကောင်းလှပေသည်။

၉ ရာစုလောက်တွင် နန်ချီရှမ်းများက မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပျူမြို့ကြီးများနှင့် ပြည်နယ်များကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီး၍ ပျူလူမျိုး အမြောက်အမြားကိုလည်း သံ့ပန်း သို့မဟုတ် ကျေးကျွန်များ အဖြစ်ဖြင့် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားသဖြင့် ပျူလူမျိုးများ၏ မြို့ပြပြည်နယ်များ ပျက်စီးသွားရသောကြောင့် ယင်းပျူလူမျိုးများ၏ သားမြေး အဆက်အနွယ်များအား ယူနန်ဖူဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ငါးသား၊ ပုစွန်များ လိုက်လံ ဖမ်းဆီးရှာဖွေကာ စားသောက် နေထိုင်လျက် ရှိသည်ကို နောက်ဆုံး တွေ့ရှိရကြောင်းဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြထားလေသည်။

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြောင်း မဟုတ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံကို ပထမဦးဆုံးအကြိမ် သိမ်းသွင်းစည်းရုံးခြင်း ပြုခဲ့ကြသော မြန်မာလူမျိုးများ၏ ရှေးဟောင်းအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော တရုတ်မှတ်တမ်းများကိုလည်း တွေ့ရှိထားရလေသည်။ ယင်းမှတ်တမ်းတွင် မြန်မာလူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ဝင်ရောက်ခြင်း မပြုမီက အကြောင်းအရာနှင့် အခြေအနေများ ဖြစ်လေသည်။ တရုတ်နန်းတွင်း ရာဇဝင်ဆရာကြီး တစ်ဦးဖြစ်သူ ဖန်ချီ၏ မှတ်တမ်း၌ မီယန် ခေါ် မြန်မာလူမျိုးများသည် ယူနန်နယ် နန်ချီ ရှမ်းဘုရင်တို့၏ ပိုင်နက်တွင် လက်အောက်ခံလူမျိုး တစ်မျိုးအဖြစ်ဖြင့် နှစ်ကာလ အတန်ကြာမျှ နေထိုင်ခဲ့ကြရကြောင်း၊ နန်ချီ ရှမ်းလူမျိုးများကဲ့သို့ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းနှင့် မြင်းမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း၊ နန်ချီ ရှမ်းဘုရင်များ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်များတွင် ပါဝင် အမှုထမ်းကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရကြောင်း၊ ယင်း မီယန်လူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ အကြီးအကဲလုပ်သူများကို မင်း ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကြကြောင်း၊ ထိုမီယန်လူမျိုးများ၏ မင်းကိုပင် နန်ချီရှမ်းများက စောမင်း ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ပြုကြပြန်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

ယင်းတရုတ်မှတ်တမ်းများတွင် ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာနှင့် အခြေအနေများကို ရေးသား ဖော်ပြထားသော တိုင်းတစ်ပါး

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

မှတ်တမ်းများထဲတွင် အိန္ဒိယနှင့် အာရပ်သင်္ဘောသားများ၏ မှတ်တမ်းများလည်း ရှိကြသေးသည်။ သို့ရာတွင် တရုတ်မှတ်တမ်းများလောက်ကား ကြွယ်ဝခြင်း မရှိလှချေ။

အိန္ဒိယကုန်းမြေ အရှေ့ဘက် ကမ်းရိုးတန်းသားများသည် ၃ ရာစု ပတ်ဝန်းကျင် လောက်ကပင် မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်နှင့် တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်း ဒေသများသို့ ကုန်ရောင်း ကုန်ဝယ် ပြုလုပ်ရန် သင်္ဘောများဖြင့် ဝင်ထွက်သွားလာလျက် ရှိခဲ့ကြလေသည်။ အချို့သော သူများသည်လည်း ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ ဒေသများတွင် နယ်သစ် ပယ်သစ်ကလေးများ ထူထောင်ကာ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြပုံ ရလေသည်။ ယင်းအိန္ဒိယကျွန်းဆွယ်၏ အရှေ့ဘက် ကမ်းရိုးတန်းသားများ၏ ရှားပါးလှသော မှတ်တမ်းများတွင် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဒေသ တစ်ဝိုက်ရှိ မြို့ပြပြည်နယ်များအကြောင်း၊ ပုသိမ်နှင့် သန်လျင် ဆိပ်ကမ်းမြို့များအကြောင်း၊ မွန်လူမျိုးများ၏ ဥဿာပဲခူး ပြည်နယ်နှင့် သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း ပြည်နယ်များအကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင် ထားခဲ့ကြလေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ သမိုင်း၌လည်း ချိုလာ မင်းဆက် ဘုရင်တစ်ပါး ဖြစ်သော ရာချန်ဒရာ သည် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း ဒေသများကို တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြောင်းဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြထားလေသည်။ ယင်းသို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံသမိုင်း၌ ရေးသားဖော်ပြထားသော အကြောင်းအရာနှင့် အဖြစ်အပျက်တို့ကို အတည်ပြုထားသော မွန်ရာဇဝင်ဟောင်းများလည်း ရှိလေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ အရှေ့ဘက် ကမ်းရိုးတန်းသားများကဲ့သို့ ၇ ရာစုနှင့် ၁၀ ရာစုများကာလအတွင်း အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကြီး တစ်ခွင်တွင် ပြုပြင်စင်အောင် ကူးသန်းသွားလာလျက် ရှိနေခဲ့သော အာရပ်သင်္ဘောများ၏ ခရီးသွားမှတ်တမ်းများ၌လည်း မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက် တစ်လွှားရှိ မွန်လူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ခမ်းနားကြီးကျယ်လှသော ပြည်နယ်များအကြောင်းကို ရေးသား ဖော်ပြထားကြလေသည်။

ယိုးဒယားနှင့် ဥရောပမှတ်တမ်းများတွင် ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြခြင်း မပြုနိုင်ကြဘဲ မြန်မာနိုင်ငံအား နိုင်ငံရေးပထဝီဒေသ တစ်ခုအဖြစ် ဖြင့် သိမ်းသွင်းစည်းရုံးမိခဲ့ပြီး ဖြစ်သော ပုဂံခေတ်နှင့် ပုဂံမင်းဆက်များ၏ သမိုင်းကာလနှင့် နောက်ပိုင်း အကြောင်းအရာများကိုသာ ရေးသား ဖော်ပြခြင်း ပြုကြလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများနှင့် ၂ ရာစု ပတ်ဝန်းကျင်လောက်က လူရိုင်းများ နေထိုင်လျက် ရှိကြသည့် အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြခြင်း ပြုခဲ့သည် ဆိုသော ဥရောပ ပထဝီပညာရှင်ကြီး တစ်ဦးဖြစ်သူ တိုလေမီက လွဲ၍ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း ရှေးအကျဆုံး ဖော်ပြသည်ဆိုသော မာကိုပိုလိုသည်ပင် ပုဂံပြည်နယ်၏ အကြောင်းလောက်ကိုသာ ယေဘုယျ အနေဖြင့် ဖော်ပြနိုင်လေသည်။

အခန်း (၃)

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ - ၂

(၁) မွန်လူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို ချဉ်းကပ် လေ့လာမည် ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း အရပ်ဒေသများကို ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင် ဖန်တီးပြုစုလျက် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်း၏ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအတွက်ကြီးမားလေးနက်သော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ထမ်းဆောင် ခဲ့ကြသော မွန်လူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များအကြောင်းမှ အစပြုရလိမ့်မည် ထင်ပေ သည်။ ၎င်းအပြင် မွန်လူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရှေးအကျဆုံး ဝင်ရောက် နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများလည်း ဖြစ်လေသည်။

မွန်-ခမာအနွယ်ဝင် မွန်လူမျိုးများသည် ခရစ်တော် မပေါ်ထွန်းမီ သမိုင်းကာလများ ကတည်းက မဲခေါင်နှင့် မဲနန်မြစ်ကြောင်းများအတိုင်း အင်ဒိုချိုင်းနား ကျွန်းဆွယ်ဒေသသို့ ရောက်ရှိ နေထိုင်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်လေသည်။ အထူးသဖြင့် မဲနန်မြစ်ဝှမ်း မြေညီများ တစ်ဝိုက် တွင် အခြေချ နေထိုင်ခဲ့ကြဟန် ရှိသည်။ ယင်းဒေသများတွင် ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးများနှင့် သက်ဆိုင်သော နေရာထိုင်ခင်းများ၊ မြို့ဟောင်း မြို့ပျက်များနှင့် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို တွေ့ရှိထားရလေသည်။ ရှေးဟောင်း မွန်ရာဇဝင်များနှင့် ပုံပြင်များ၌ မဲနန်မြစ်ဝှမ်း၏ မြောက် ပိုင်းဒေသများကို ယောနကတိုင်း ဟရိပုဉ္ဇ ပြည်နယ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တောင်ပိုင်းဒေသ များကို အယုဒ္ဓယတိုင်း ဒွါရာဝတီ ပြည်နယ် ဟူ၍လည်း ရည်ညွှန်းဖော်ပြလေ့ ရှိကြသည်။ ယင်း ဟရိပုဉ္ဇနှင့် ဒွါရာဝတီ မွန်ပြည်နယ်များသည် ၅ ရာစုလောက်က စတင် တည်ထောင်၍

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

၈ ရာစုနှင့် ၁၃ ရာစုခန့်များ အကြားတွင် ထင်ရှားကြီးကျယ်ခဲ့ပေသော ခမာလူမျိုးများ၏ ကမ္ဘောဇနိုင်ငံတော်ကြီး၏ ပဏ္ဏာဆက် ပြည်နယ်များ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိသည်။

ယင်းသို့ မဲနန်မြစ်ဝှမ်း မြေညီဒေသများတွင် နှစ်ကာလ အတန်ကြာမျှ နေထိုင်လျက် ရှိကြပြီးမှ မွန်လူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းဒေသ ဖြစ်သော တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်းဘက်သို့ ပျံ့နှံ့ဝင်ရောက်လာကြလေသည်။ တနင်္သာရီကမ်းရိုးတန်း ဒေသများသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း မပြုမီကတည်းကပင် များစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လျက် ရှိသော လူမျိုးကြီး တစ်မျိုး ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ရာစုနှစ် အနည်းငယ်မျှအတွင်း ယင်း မွန်လူမျိုးများသည် တနင်္သာရီဒေသ၌သာ မဟုတ်တော့ဘဲ သထုံနှင့် ပဲခူးခရိုင်များမှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်းဒေသ တစ်ခုလုံးတွင် တိုးချဲ့နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။ တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်း ဒေသတစ်လျှောက်တွင် ရှိသော ထားဝယ်၊ ရေး၊ တနင်္သာရီ၊ ကျိုက္ခမိ၊ မော်လမြိုင်နှင့် မုတ္တမ စသော မြို့ပြများသည် ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးများ ထူထောင်ခဲ့ကြသော မြို့ပြများ ဖြစ်လေသည်။ သထုံနှင့် ပဲခူးခရိုင်များ အတွင်း၌လည်း ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးများ ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ကြသော နေရာထိုင်ခင်းများ အများအပြား ရှိလေသည်။ ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသတစ်ဝိုက်ရှိ ပုသိမ်၊ မြောင်းမြ၊ ဖျာပုံနှင့် ဟံသာဝတီ စသော ခရိုင်မြို့ကြီးများနှင့် သာပေါင်း၊ ကျုံပျော်၊ အိမ်မဲ၊ ပန်းတနော်၊ ဝါးခယ်မ၊ ဘိုကလေး၊ ဒေးဒရဲ၊ ကျိုက်လပ်၊ လပွတ္တာ၊ တွံတေး၊ သန်လျင်နှင့် ကျောက်တန်း အစရှိသော မြို့ကလေးများသည် ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးများ စတင်တည်ထောင်ခဲ့ကြသော လူတို့၏ နေရာထိုင်ခင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ခေတ်တွင် မြို့တော် ဖြစ်ပေသော ရန်ကုန်မြို့ကိုလည်း ယင်း ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးတို့ကပင် စတင်ထူထောင်ခဲ့ကြလျက် ကြည့်မြင်တိုင်၊ ကမာရွတ်၊ တာမွေနှင့် မင်္ဂလာဒုံ အစရှိ အခေါ်အဝေါ်များမှာ မွန်တို့၏ ဝေါဟာရ အခေါ်အဝေါ်များသာ ဖြစ်လေသည်။

ယင်းသို့ ရာစုနှစ် အနည်းငယ်မျှအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက်အရပ်ဒေသများ တစ်ဝိုက်သို့ ပျံ့နှံ့နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော မွန်လူမျိုးများသည် အတော်အသင့် တိုးတက်နေပြီ ဖြစ်သော စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ လက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြပြီ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းသို့သော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများနှင့် ကုန်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများကို အခြေခံလျက် မွန်လူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းဒေသများတွင် အတော်အတန် ဖွံ့ဖြိုးသော ပြည်နယ်ကလေးများကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ကြဟန် တူလေသည်။ ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးများ ထူထောင်ခဲ့ကြသော ပြည်နယ်များ အများအပြား ရှိကြလိမ့်မည်ဖြစ်ရာ ယင်းပြည်နယ်များအနက် သထုံခရိုင်အတွင်း၌ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိသော သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်းနှင့် ပဲခူးခရိုင်အတွင်း ဖြစ်သော ဥဿာပဲခူးတို့သည် များစွာ ကြီးကျယ် ထင်ရှားလှသော ပြည်နယ်ကြီးများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်းနှင့် ဥဿာပဲခူး ပြည်နယ်များသည် လည်းကောင်း၊ ဒဂုန်၊ ဒလ၊ သန်လျင်နှင့် ပုသိမ် အစရှိသော မြို့ပြများသည် လည်းကောင်း ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်း အရပ် ဒေသများ ဖြစ်လေရာ ၃ ရာစုနှင့် ၁၀ ရာစုများအကြား အိန္ဒိယ သမုဒ္ဒရာတွင် ရွက်သင်္ဘော များနှင့် ကုန်ရောင်း ကုန်ဝယ်ပြုရန် လှည့်ပတ်သွားလာလျက် ရှိနေခဲ့ကြသော အာရပ်များ နှင့် လည်းကောင်း၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားများနှင့် လည်းကောင်း မွန်လူမျိုးများသည် စီးပွားရေး၊ စစ်ရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများအရ အဆက်အဆံများ ရှိခဲ့ကြလေသည်။ တိုင်းတစ်ပါးသားများ နှင့် စီးပွားရေး အဆက်အဆံများကြောင့် မွန်လူမျိုးများ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေသည် အတော်အတန် ဖွံ့ဖြိုးခဲ့လိမ့်မည်ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရာ ရှိလေသည်။ ယဉ်ကျေးမှု ဆက်ဆံရေး များကို အကြောင်းပြု၍ မွန်လူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် အခြား အင်ဒိုအာရိယန် ယဉ်ကျေးမှုများကို ဆောင်ယူခြင်း ပြုနိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ စစ်ရေး ဆက်ဆံမှု ဆိုရာ၌ နယ်သစ် ပယ်သစ်များကို တိုးချဲ့ ထူထောင်ရန် အားထုတ်ခြင်း ပြုခဲ့ကြဟန် ရှိသော အိန္ဒိယရှေးဟောင်း ကိုလိုနီဝါဒသမားများနှင့် စစ်မက် ဖြစ်ပွားခဲ့ရခြင်းများကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်လေသည်။ မွန်လူမျိုးများ၏ ရှေးဟောင်းရာဇဝင်များနှင့် ပုံပြင်များတွင် ယင်းသို့ ရှိနေခဲ့ ဖူးသော စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စစ်ရေး ဆက်ဆံမှုများ အကြောင်းကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖော်ပြထားကြလေ့ ရှိသည်။

အတော်အတန် ဖွံ့ဖြိုးကြွယ်ဝခြင်း ရှိသော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ကုန်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဘက် ဒေသများတွင် ရာစုနှစ် အတန်ကြာမျှ နေထိုင် ခြင်း ပြုကာ ပြည်နယ်များကိုပင် ထူထောင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော်လည်း မွန်လူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ အကြီးအကဲများ၊ ခေါင်းဆောင်များသည် စည်းလုံးညီညွတ်သော၊ အင်အား တောင့်တင်း ခိုင်မာသော မွန်နိုင်ငံကြီး တစ်နိုင်ငံကိုကား စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ ကြချေ။

(၂) ပျူလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ

ပျူလူမျိုးများသည် ယခုအခါတွင် ပျောက်ကွယ်တိမ်ကောသွားပြီ ဖြစ်သော်လည်း ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို စနစ်တကျ လေ့လာမည် ဆိုလျှင် ၎င်းတို့အား မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ ချန်လှပ်ထား၍ မဖြစ်နိုင်ချေ။ ပျူလူမျိုးများသည် ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကာလက များစွာ အရေးပါခဲ့သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးကြီး တစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်။

တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဝင် ပျူလူမျိုးများသည် မွန်လူမျိုးများနှင့် မရေးမနှောင်းပင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ ပျံ့နှံ့နေထိုင်ခဲ့ကြသော ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ ဖြစ်ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ပျူလူမျိုးများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အာသံနှင့် အရှေ့မြောက် အရပ်ဒေသများမှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ အစုစုကွဲ၍ ဝင်ရောက်ခဲ့ ကြဟန် တူလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ကဘော်မြေပြန့်နှင့် တောင်ကြား အရပ်ဒေသများမှ

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

ချင်းတွင်းမြစ်ဝှမ်းသို့လည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ဧရာဝတီ အထက်ပိုင်း မြေညီမြစ်ဝှမ်းများသို့လည်းကောင်း ရှေးဦးစွာ ဝင်ရောက် နေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ယခုခေတ် မုံရွာနှင့် ရွှေဘိုခရိုင် အရပ်များ၊ ကသာခရိုင် တောင်ဘက်ဒေသများသည် ပျူလူမျိုးများ၏ ရှေးဟောင်းအခြေချ နေထိုင်ခြင်းပြုရာ နေရာထိုင်ခင်းဟောင်းများ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပေသည်။ ထိုအရပ်ဒေသများ ကမှ တစ်ဆင့် ပခုက္ကူ၊ မင်းဘူးနှင့် ပြည်၊ မြင်းခြံ၊ မိတ္ထီလာ၊ မကွေးနှင့် ရမည်းသင်းနယ်များ အထိ တိုးချဲ့ပျံ့နှံ့ကာ နေထိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ရလေသည်။

ယင်း ပျူလူမျိုးများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံဘက်တွင် နေထိုင်ခဲ့ရစဉ်ကတည်းကပင် စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများအရ အတော်အတန် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလျက် ရှိနေပြီ ဖြစ်သော လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်နိုင်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရောက်ရှိမလာကြမီကပင် စိုက်ပျိုးရေး၊ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းကြီးများကို တတ်ကျွမ်းလုပ်ကိုင်လျက် အင်ဒိုအာရိယန် ယဉ်ကျေးမှုကို ဆက်ခံထားသော လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်နိုင်စရာလည်း ရှိလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြပြီးနောက် ရာစုနှစ် အနည်းငယ်မျှအတွင်း ပျူလူမျိုးများသည် ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ အရပ်ဒေသများတွင် မြို့ပြ ပြည်နယ်ကလေးများကို ထူထောင်ခြင်း ပြုနိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ မိမိတို့က လွဲလျှင် အခြား မည်သည့် လူမျိုးကိုမဆို အရိုင်းအစိုင်းများ ဟူ၍ သဘောထား ရည်ညွှန်းလေ့ ရှိတတ်သော တရုတ်များ၏ သမိုင်းဝင် မှတ်တမ်းများ၌မှာပင် ၄ ရာစုလောက်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ပျူလူမျိုးများကား များစွာ တိုးတက် ယဉ်ကျေးမှု ရှိသော တောင်ပိုင်းလူမျိုး တစ်မျိုးအနေနှင့် ရေးသားဖော်ပြခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။ ယင်း ပျူလူမျိုးများ၏ အကြီးအကဲ သို့မဟုတ် အရှင်သခင်များတွင် အခိုင်းအစေ၊ အခြေအရံနှင့် ကျေးကျွန်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိသည့် အကြောင်းကိုလည်း တရုတ်မှတ်တမ်းများ၌ ဖော်ပြခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ပျူလူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ မြို့ပြ ပြည်နယ်များကို မြန်မာနိုင်ငံ မြေညီမြစ်ဝှမ်း အရပ်ဒေသများ၌ စည်းရုံး ထူထောင်ခဲ့ကြသည့် အကြောင်းကို မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်းများနှင့် တရုတ်မှတ်တမ်းများ၌ ရေးသား ဖော်ပြထားကြလေသည်။ တရုတ်မှတ်တမ်းများအရ မြို့ကြီး ငါးမြို့နှင့် ပြည်နယ်ကလေးပေါင်း ၁၈ နယ်မျှပင် ရှိသည်ဟု ဆိုလျက် မြန်မာ ရာဇဝင်ဟောင်းများအရ ဟလင်း၊ သရေခေတ္တရာနှင့် ပန်ထွာမြို့များ ရှိခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုလေသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်ခရိုင်အတွင်းရှိ မှော်ဇော၊ မကွေးခရိုင်အတွင်းရှိ တောင်တွင်းကြီးနှင့် ရွှေဘိုခရိုင်အတွင်းရှိ ဟလင်းကြီး အရပ်ဒေသတို့၌ ရှေးဟောင်းသမိုင်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ အဖြစ်ဖြင့် တွေ့ရှိထားရသော မြို့ပြနေရာထိုင်ခင်းဟောင်းများနှင့် အံ့ကိုက်အောင် ဆက်စပ်၍ မရသေးချေ။

အထက် မြန်မာနိုင်ငံတစ်လွှား၌ နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ပျူလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များသည် တရုတ်မှတ်တမ်းများအရ နန်ချိုရှမ်းများ၏ လက်အောက်ခံများဟု

သိရှိရသော်လည်း အောက်မြန်မာနိုင်ငံ တစ်လွှားတွင် တည်ရှိကြသော ပျူလူမျိုးများ၏ မြို့ပြ ပြည်နယ်များ အကြောင်းကိုကား ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ ဘာမျှ မသိရှိကြရသေးချေ။ မည်ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်စေ ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံခေတ်က ပျူလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ အကြီးအကဲများသည် အစုစု ကွဲနေသော ၎င်းတို့၏ လူမျိုးစုများနှင့် မြို့ပြပြည်နယ်များကို စည်းလုံး ညီညွတ်သော၊ ခိုင်မာ တောင့်တင်းသော၊ တစ်ခုတည်းသော ပြည်နယ်ကြီး အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းသွင်း စည်းရုံးခြင်း မပြုနိုင် ခဲ့သည်ကား ထင်ရှားလျက် ရှိလေသည်။

(၃) ရခိုင်ပြည်နယ်များ

တိဗက်-ဗမာ အနွယ်ဝင်များ ဖြစ်ကြသော ပျူတို့နှင့် အနွယ်တူ လူမျိုးများသည် လည်း ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း ဒေသများသို့ ပျူလူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့ကြ သော အချိန်ပိုင်းလောက်ကပင် ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြဟန် ရှိလေသည်။ ယင်း ရခိုင် ရှေးဟောင်းလူမျိုးများတွင်လည်း ပျူလူမျိုးများကဲ့သို့ သင့်တင့်သော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ နှင့် ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ရှိကြလေသည်။ ထိုလူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ ကုန်ထုတ် လုပ်ငန်းများနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများပေါ်တွင် အခြေခံကာ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း မြောက်ပိုင်း ဖြစ်သော ယခုခေတ်စစ်တွေခရိုင်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများ တစ်ဝိုက်တွင် ၃ ရာစုအတွင်းလောက် ကတည်းကပင် မြို့ပြပြည်နယ်ကလေးများကို ထူထောင်နေထိုင်လျက် ရှိခဲ့ကြသည်ဟု ယုံကြည်ရလေသည်။ အလားတူပင် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း တောင်ပိုင်းဖြစ်သော သံတွဲခရိုင် ဒေသ တစ်ဝိုက်တွင်လည်း သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို ထူထောင်နေထိုင် လျက်ရှိကြလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရလေသည်။ ရခိုင် ရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ရေးသားဖော်ပြလေ့ ရှိကြသော ဓညဝတီ၊ ဝေသာလီနှင့် ပဉ္စာ အစရှိသော ပြည်နယ်များသည် ယင်းကာလက ရခိုင် ပြည်နယ်များနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို ရည်ညွှန်း ဆိုလိုကြဟန် ရှိလေသည်။

ရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်းကြီးများသည် မြန်မာနိုင်ငံ မြေညီမြစ်ဝှမ်း အရပ်ဒေသ များနှင့် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဒေသတို့၏ အကြားတွင် မြင့်မားခက်ခဲလှသော တံတိုင်းကြီးကဲ့သို့ ရှိနေခြင်းကြောင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း မရှိလှသေးသော ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကာလက ဒေသတစ်ခုနှင့် တစ်ခု အကူးအသန်း၊ အဆက်အဆံများ နည်းပါးခဲ့ဟန် ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက်တွင် ရှိသော မြို့ပြ ပြည်နယ်များနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့နှင့် ကူးသန်းဆက်ဆံမှုတွင် ပိုမိုလွယ်ကူ သော အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ပိုမို၍ အဆက်အဆံ များပြားခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ အဆက်အဆံ များပြားခြင်းကို ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ယဉ်ကျေးမှုဘဝတွင် ထင်ထင် ရှားရှား တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံအား ဗြာဟ္မဏ၊ ဗုဒ္ဓနှင့် အစ္စလာမ် အယူဝါဒများ လွှမ်းမိုးခဲ့စဉ် သမိုင်းကာလများက ယင်းနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်သော ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် လူ့ အဖွဲ့အစည်းများတွင် အလားတူ လွှမ်းမိုးမှုများကို တွေ့ရှိရလေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင် - ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (စာမြည်း)

မည်ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းမှ အကြီးအကဲနှင့် ခေါင်းဆောင်များ သည် အကွဲကွဲ ဖြစ်နေကြသော ၎င်းတို့၏ မြို့ပြပြည်နယ်ကလေးများနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း များကို စည်းလုံးညီညွတ်သော၊ ခိုင်မာတောင့်တင်းသော၊ တစ်ခုတည်းသော ပြည်နယ်ကြီး အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းသွင်းစည်းလုံးခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ကြချေ။ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း တောင်ပိုင်းတွင် ရှိသော သံတွဲသည် ၁၃ ရာစုခန့်အထိ သီးခြား ကင်းလွတ်သော ဒေသအဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိခဲ့လေ သည်။

(၄) ရှမ်းလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များ

ရှမ်းလူမျိုးများသည် တရုတ်ကုန်းမြေ ယူနန်နယ်ဒေသမှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက် နေထိုင်ကြသူများ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းသို့ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက် နေထိုင်ခြင်း မပြုမီကပင် ၎င်းလူမျိုးများသည် များစွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလျက် ရှိနေပြီ ဖြစ်သော လူမျိုးကြီးတစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်။ တရုတ်ကုန်းမြေ ယူနန်နယ်နှင့် အနီးအနား ဒေသများ ကိုပင် စုစည်းသိမ်းသွင်းကာ များစွာ အင်အား ကြီးမားလှသော နန်ချို နိုင်ငံတော်ကြီးကို ထူထောင်လျက် တန်ခိုးကြီးမားသော တရုတ်ဧကရာဇ်များကို လည်းကောင်း၊ တိဗက်ပြည် ကို လည်းကောင်း၊ အင်ဒိုချိုင်းနားကို လည်းကောင်း တိုက်ခိုက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော လူမျိုး များလည်း ဖြစ်ကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ယူနန်နယ်တစ်ဝိုက်မှ တစ်စထက်တစ်စ တိုးဝင်နေထိုင် ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော ရှေးဟောင်း ရှမ်းလူမျိုးများသည် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ဒေသမှ ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်းမြစ်ညာ မြစ်ဝှမ်းဒေသများနှင့် ဟူးကောင်းတောင်ကြား မြေပြန့်လေးများအထိ ပျံ့နှံ့နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။ အချို့သော သမိုင်းပညာရှင်များက ယခုခေတ် ကသာ ခရိုင်ဒေသ တစ်ဝိုက်၌မှာပင် ရှေးဟောင်း ရှမ်းလူမျိုးများ ကြီးစိုးနေထိုင်ခဲ့ကြဖွယ်ရာ ရှိသည် ဟု တွက်ဆ ခန့်မှန်းခြင်း ပြုကြလေသည်။

ရှမ်းလူမျိုးများ၌ အတော်အသင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးသော စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများနှင့် ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများ ရှိကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ထိုကုန် ထုတ်လုပ်ငန်းများပေါ်တွင် အခြေခံကာ များစွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ပြည်နယ်ကလေးများကို ထူထောင်ခြင်း ပြုနိုင်ခဲ့ကြဟန် ရှိလေသည်။ မြန်မာရာဇဝင် ဟောင်းများနှင့် ရှမ်းရာဇဝင်ဟောင်းများ၌ ရေးသား ဖော်ပြလေ့ ရှိကြသော ကလေး၊ မိုးကောင်း၊ မိုးညှင်း၊ ဗန်းမော်၊ ပုံနှင့် သိန္နီ အစရှိသော ပြည်နယ်များသည် ရှေးဟောင်း ရှမ်း လူမျိုးများ ထူထောင်ခဲ့ကြသော ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်များပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

ယင်းရှမ်းလူမျိုးများသည် နန်ချိုနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် တရုတ်ပြည်နှင့် လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဟူးကောင်းတောင်ကြားမှတစ်ဆင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အာသံပြည်နယ်နှင့် လည်းကောင်း၊

နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အဆက်အဆံများ ရှိခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းကို ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုဘဝများ၌ အများဆုံး တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။

ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကာလက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ နေထိုင်ခဲ့ကြသော ရှမ်းလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့ ထူထောင်ခဲ့ကြသော ပြည်နယ်များအား ရှမ်းလူမျိုး အကြီးအကဲနှင့် ခေါင်းဆောင်များသည် စည်းလုံးညီညွတ်သော၊ တောင့်တင်းခိုင်မာသော၊ တစ်ခုတည်းသော ရှမ်းပြည်ကြီးအဖြစ်ဖြင့် သိမ်းသွင်း စည်းရုံးခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ကြချေ။ ထိုသို့ မပြုလုပ်နိုင်ခြင်းအတွက် အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် အကြောင်းတစ်ကြောင်းမှာ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ ရှမ်းလူမျိုးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်အကြီးအကဲများသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ကို နန်ချို ရှမ်းနိုင်ငံကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းများ အဖြစ်ဖြင့် သဘောထား နေထိုင်လျက် ရှိကြသောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိလေသည်။

(၅) ကရင်နှင့် ပအိုဝ်းတောင်သူ လူမျိုးများ

ရှေးဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများထဲတွင် ကရင်နှင့် ပအိုဝ်းတောင်သူများကိုလည်း ထည့်သွင်းခြင်း ပြုရပေမည်။ ယင်းလူမျိုး နှစ်မျိုးတို့သည် ဘာသာဝေါဟာရ အခြေခံအားဖြင့် လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းလည်း ဖြစ်ကြလေသည်။

ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ မောင်းဂွတ်အနွယ်ဝင် လူမျိုးအသီးသီးတို့ ဝင်ရောက်လာကြသည့် အထဲတွင် ကရင်နှင့် ပအိုဝ်လူမျိုးများသည် ရှမ်းနှင့် မြန်မာလူမျိုးများထက် ရှေးကျ၍ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသည် ဟူ၍ သမိုင်းပညာရှင်များက ယုံကြည်ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် မွန်လူမျိုးများထက် နောက်ကျသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ၎င်းတို့သည် တရုတ်ကုန်းမြောက်မှ သံလွင်မြစ်ကြောင်းအတိုင်း တောင်ဘက် အရပ်ဒေသများသို့ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းရွှေ့လာကြရင်း ၆ ရာစုလောက်က ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့် တောင်ပိုင်းဖြစ်သော ယခုခေတ် ကရင်နီတောင်တန်းဒေသများ တစ်ဝိုက်တွင် အခြေချ နေထိုင်ခြင်း ပြုကြလေသည်။ ထိုကမှတစ်ဖန် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ အစုစုကွဲ၍ ပျံ့နှံ့ဝင်ရောက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြပုံ ရလေသည်။

ယင်းတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ မျိုးစုနွယ်စုများအလိုက် ရှေးဟောင်းစိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံကာ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကလေးများကို ထူထောင်ကာ အေးအေးချမ်းချမ်း နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြဟန် ရှိလေသည်။ ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ မြေညီမြစ်ဝှမ်း အရပ်ဒေသများကို သူ့ထက်ငါ လူယက်တိုက်ခိုက်လျက် ရှိနေခဲ့ကြသော ပျူ၊ မွန်နှင့် မြန်မာလူမျိုးများကြောင့် တောတောင်များအတွင်း ရှေးဟောင်း စိုက်ပျိုးရေး ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဖြင့် နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြပုံလည်း ရလေသည်။ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကာလက ကရင်လူမျိုးများသည် ကရင်နီတောင်တန်းဒေသ၊ သံလွင်ခရိုင်နှင့်

ပဲခူးရိုးမတောင်တန်းများ တစ်ဝိုက်တွင် နေထိုင်ကာ ပအိုဝ်းတောင်သူ လူမျိုးများသည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းနှင့် သထုံခရိုင်အတွင်း၌ နေထိုင်ခဲ့ကြဟန် ရှိလေသည်။

(၆) မြန်မာလူမျိုးများနှင့် ပုဂံပြည်နယ်

ပြီးခဲ့သော အခန်းတွင် ဖော်ပြထားခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာလူမျိုးများသည် ၇ ရာစု ခန့်လောက်ကမှ တရုတ်ကုန်းမြေ ယူနန်နယ်မှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း ပြုကြသော ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ယင်းမြန်မာလူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း မပြုမီ ယူနန်နယ် နန်ချိုရှမ်းများ လက်အောက်တွင် လက်အောက်ခံလူမျိုးများ အဖြစ်ဖြင့် နေထိုင်ခဲ့ရစဉ် ကတည်းကပင် များစွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးသော လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိလေသည်။ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် စစ်မက်ရေး အင်အားများဖြင့် မိမိတို့ သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးစုအလိုက် မင်း သို့မဟုတ် စောမင်း များကိုပင် တင်မြှောက်ထားရှိခဲ့ကြကြောင်းဖြင့်လည်း တရုတ်မှတ်တမ်းများ၏ ရေးသားဖော်ပြခြင်း ခံခဲ့ရလေသည်။ မြန်မာလူမျိုးသည် များစွာ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးကာ ယဉ်ကျေးလျက် ရှိပေသော နန်ချိုရှမ်းများ လက်အောက်တွင် ရာစုနှစ် အတန်ကြာမျှ နေထိုင်ခဲ့ကြရသောကြောင့် ယင်းနန်ချိုရှမ်းများ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများကိုလည်း ခံယူရရှိခဲ့စရာ အကြောင်းများ ရှိလေသည်။

မြန်မာလူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြပြီးနောက် ရာစုနှစ် အနည်းငယ်မျှအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း ရှိလှသော မြေညီမြစ်ဝှမ်း အရပ်ဒေသများသို့ အဟုန်ကြီးမားစွာဖြင့် ပျံ့နှံ့၍ သွားလေသည်။ ရှေးဟောင်း မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကြားအမြင်များသော ဂေါ်ဒွန်လုစ် ၏ အဆိုအရ ကျောက်ဆည်ခရိုင်ဒေသများသို့ ရှေးဦးစွာ ဝင်ရောက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော မြန်မာလူမျိုးများသည် မိတ္ထီလာခရိုင်မှ တစ်ဆင့် စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းဘက် ဖြစ်သော ရမည်းသင်းနှင့် တောင်ငူခရိုင် ဒေသများသို့ လည်းကောင်း၊ မြင်းခြံ၊ မကွေး၊ ပြည်၊ သရက်၊ မင်းဘူးနှင့် ပခုက္ကူခရိုင်ဒေသများသို့ လည်းကောင်း တိုးချဲ့နေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့ကြဟန် ရှိလေသည်။ ၎င်းအပြင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသများ ဖြစ်သော မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ မုံရွာနှင့် ရွှေဘိုခရိုင် ဒေသများဘက်သို့လည်း ပျံ့နှံ့ဝင်ရောက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြပြန်သေးသည်။

ယင်းသို့ မြန်မာလူမျိုးများ ဧရာဝတီနှင့် စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်း မြေညီဒေသများသို့ အဟုန်ကြီးမားစွာဖြင့် တိုးချဲ့ပျံ့နှံ့ကာ ဝင်ရောက်လျက် ရှိကြစဉ် ယင်းအရပ်ဒေသများ၌ ရှိနှင့်ကြပြီးဖြစ်သော ပျူလူမျိုးများနှင့် တွေ့ရ ဆုံရလိမ့်မည်ဟု တွေးတောစရာ ရှိလေသည်။ သို့ရာတွင် မူလကပင် စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း မရှိရသည့်အထဲ နန်ချိုရှမ်းများ၏ တိုက်ခိုက်

ဖျက်ဆီးမှုကြောင့် ကစဉ့်ကလျား ဖြစ်နေကြဟန် တူသော ပျူလူမျိုးများသည် မြန်မာလူမျိုးများ တိုးချဲ့ ဝင်ရောက်လာကြခြင်းကို မည်သို့မျှ ဟန့်တားခြင်း မပြုနိုင်သည့်အလျောက် လက်ခံခဲ့ရဟန် တူလေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ပျူနှင့် မြန်မာ လူမျိုးကြီး နှစ်မျိုးတို့သည် ရောထွေးနေထိုင်ကြရင်း လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းအဖြစ်ဖြင့် ရာစုနှစ် အနည်းငယ်အတွင်း ပေါင်းစည်းသွားကြခြင်း ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိလေသည်။ အဘက်ဘက်က ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လျက် ရှိသော လူမျိုးကြီး နှစ်မျိုး ပေါင်းစည်းမိကြသဖြင့် ပိုမို၍ အင်အား တောင့်တင်းကြီးမားလာခြင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။

ပျူလူမျိုးများနှင့် သွေးနှောပေါင်းစည်းမိကြသော မြန်မာလူမျိုးများသည် ရွှေဘို၊ မန္တလေး၊ ကျောက်ဆည်၊ မိတ္ထီလာ၊ မြင်းခြံ၊ မကွေးနှင့် မင်းဘူး စသော အရပ်ဒေသများတွင် ရေသွင်းစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများနှင့် လက်မှုလုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ရင်း ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်ကလေးများနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို ထူထောင်ခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းသို့ မြန်မာလူမျိုးများ ထူထောင်ခဲ့ကြသော ပြည်နယ်များအနက် သက္ကရာဇ် ၈၄၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာလူမျိုး အကြီးအကဲတစ်ဦးဖြစ်သူ ပျဉ်ပြားမင်း စတင်ထူထောင်သော ပုဂံပြည်နယ်သည် အထင်အရှားဆုံးနှင့် အကြီးအကျယ်ဆုံးသော ပြည်နယ်ကြီး တစ်နယ်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ဤပုဂံပြည်နယ်ကို အခြေခံပြုလျက် ပျဉ်ပြားမင်းနောက်ပိုင်း မြန်မာလူမျိုး အကြီးအကဲများသည် မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြား၌ ရှိနေသော မြန်မာပြည်နယ်ကလေးများကို တစ်စထက် တစ်စ သိမ်းသွင်းစည်းရုံးနိုင်ကြခြင်းဖြင့် ပုဂံပြည်နယ်သည် ပုဂံပြည်ကြီး ဖြစ်လာရပေသည်။

သက္ကရာဇ် ၈၄၉ ခုနှစ်တွင် ပုဂံပြည်နယ်ကို စတင်ထူထောင်သော ပျဉ်ပြားမင်းမှ မြန်မာလူမျိုးများကို တစုတရုံးတည်း စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခြင်း ပြုမိပြီဖြစ်သော အနုရုဒ္ဓါမင်း နန်းတက်သည့် သက္ကရာဇ် ၁၀၄၄ ခုနှစ်အထိ မြန်မာလူမျိုး အကြီးအကဲများ၏ စည်းရုံးရေး ကာလသည် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ နီးပါးခန့်မျှ ကြာမြင့်လေသည်။ ထိုနှစ်ပေါင်း ၁၀၀ နီးပါးခန့်အတွင်း ပုဂံပြည်နယ်ကို အခြေခံ၍ မြန်မာလူမျိုး အကြီးအကဲများနှင့် ခေါင်းဆောင်များ သိမ်းသွင်းစည်းရုံးခြင်း ပြုနိုင်ခဲ့သော မြန်မာပြည်နယ်ဒေသသည် တောင်နှင့် မြောက်အားဖြင့် မိုင်ပေါင်း ၂၀၀ ခန့်၊ အရှေ့နှင့် အနောက်အားဖြင့် မိုင်ပေါင်း ၈၀ ခန့်၊ စတုရန်းမိုင် ၁၆၀၀ ခန့်မျှ ရှိပေလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရလေသည်။ ယင်းပုဂံပြည် နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ ရွှေဘို၊ မုံရွာ၊ စစ်တိုင်း၊ မန္တလေး၊ ကျောက်ဆည်၊ မိတ္ထီလာ၊ ရမည်းသင်းနှင့် တောင်ငူခရိုင် အချို့အဝက်၊ မြင်းခြံ၊ မကွေး၊ ပြည်၊ သရက်၊ မင်းဘူးနှင့် ပခုက္ကူခရိုင်များ ပါဝင်နိုင်ဖွယ်ရာ ရှိလေသည်။

